

घटनाबाह्यरितीने कारभार चालवित असल्याने राज्यशासनाच्या बरखास्तीची मागणी

महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या कार्यकारी मंडळाने रविवार दिनांक
१ जून २०१४ रोजीच्या बैठकीत सम्मत केलेला ठराव

मा. सर्वोच्च न्यायालय व मा. उच्च न्यायालयांना भारताच्या घटनेतील अनुक्रमे कलम १२९ व २१५ अन्वये अभिलेख न्यायालयाचा (Court of Record) दर्जा दिलेला असून त्यांच्या निर्णयांचे पालन करणे हे राज्यशासनावर घटनेने बंधनकारक ठरविले आहे. राज्याच्या मुख्यमंत्र्यांना व मंत्र्यांना “आपण घटनात्मक तरतुदीप्रमाणेच काम करू. कोणाविषयीही ममत्वभावना (affection) किंवा द्वेष भावना (ill will) न ठेवता काम करू” अशा अर्थाची शपथ घ्यावी लागते. तशी घटनेतच तरतुद आहे व तशी शपथ घेऊनच मा. मुख्यमंत्री व त्यांचे मंत्री त्यापदावर आरूढ झालेले असतात. एखाद्या प्रकरणाचा विषय असेल तर अवमान याचिका दाखल झाल्यास त्याबाबत शिक्षा ठोठावण्याचा अधिकार अभिलेख न्यायालयांना घटनेनीच दिलेला आहे. मात्र शिक्षकांच्या विषयी सातत्याने द्वेषभावना मनात ठेऊन मा. उच्च न्यायालयाच्या अथवा मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाची अम्मलबजावणी होत नाही, अशी डझनावारी प्रकरणे एखाद्या राज्यात उपलब्ध असतील तर तो घटनात्मक यंत्रणा मोडून पडल्याचा पुरावा होतो. विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षकांच्या बाबतीत कमालीची द्वेष भावना (ill will) मनात ठेऊन मुख्यमंत्री श्री पृथ्वीराज चव्हाण व उच्च शिक्षणमंत्री श्री. राजेश टोपे यांच्या नेतृत्वाखालील महाराष्ट्र शासन मा. उच्च न्यायालयाच्या व मा. सर्वोच्च न्यायालयांच्या डझनावारी निर्णयाची अमलबजावणी करीत नसल्यामुळे घटनात्मक व्यवस्था महाराष्ट्रात पार मोडून पडलेली आहे, हे लक्षात घेता भारताच्या मा. राष्ट्रपतींनी त्यांना घटनेच्या कलम ३५६ अन्वये दिलेल्या अधिकारांचा वापर करून मुख्यमंत्री श्री पृथ्वीराज चव्हाण यांच्या नेतृत्वाखालील राज्यशासन तातडीने बरखास्त करावे अशी मागणी महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाचे हे कार्यकारी मंडळ करीत आहे.

२.१ सन १९९१ पासून तर सन २००० पावेतोच्या काळात महाराष्ट्रामध्ये विधिवतरित्या नेमण्यात आलेल्या, मान्यताप्राप्त व नियमित सेवेत असलेल्या नेटसेट मुक्त शिक्षकांच्या संदर्भात महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाने दिनांक ३० मार्च २००३ रोजी “MEMORANDUM TO THE UGC on appointment of teachers in the Universities and Colleges in Maharashtra and the NET/SET qualification condition” या विषयावर एक निवेदन पाठविले होते व त्या निवेदनाची प्रत राज्यशासनाला सुद्धा सादर करण्यात आली होती. (यापूढे उल्लेख संघटनेचे निवेदन) या शिक्षकांना नेटसेटची अट लागू होत नाही ही गोष्ट या निवेदनाद्वारे स्पष्टपणे लक्षात आणून दिली होती.

२.१.१ महाराष्ट्रामध्ये विद्यापीठ कायद्याने पात्रता ठरविण्याचे विधिमय माध्यम काय आहे? ही गोष्ट विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या लक्षात आणून देण्यात आली होती. संघटनेच्या त्या निवेदनातील याबाबतचा परिच्छेद २ पुढील प्रमाणे :-

“LAWFUL INSTRUMENT FOR PRESCRIBING QUALIFICATIONS :

2.1 The Non-Agricultural Universities in Maharashtra, viz, University of Mumbai, SNDT Women's University, University of Pune, Nagpur University, Amravati University, Shivaji University, North Maharashtra University, Dr. Babasaheb Marathwada University and Ramanand Tirth

University are governed by the provisions of the Maharashtra Universities Act, 1994. Section 51(8) of the said Act provides that Recruitment and Qualifications of the teachers of the Universities and the affiliated colleges is to be regulated by Statutes to be made by the Universities. In case Statutes do not exist or where Statutes exist but they need to be amended, and if in the opinion of the Universities it is likely to take time before new Statutes could be brought into existence or existing Statutes could be amended, Section 14(8) of the Act provides the Vice Chancellors with powers to issue directions.

2.2 Section 8(3) of the said Act empowers the State Government to issue **Standard Code** for the purpose of securing and maintaining uniform standards by Notification in the official Gazette.

2.3 It may be pointed out that the UGC is fully aware of such provisions in the Universities Act in different States in the country and therefore in all the Regulations/ Notifications that the UGC has been issuing from time to time, the UGC has been emphasizing that it would be necessary for the Universities to make Statutes to implement the UGC Notifications/Regulations.”

२.१.२ महाराष्ट्रामध्ये नेटसेटची पात्रता परीक्षा विधिमय माध्यमांच्याद्वारे

आंदोलनाबाबतचा हा विशेषांक महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या कार्यकारी मंडळाच्या निदेशानुसार व महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या वतीने प्रकाशित करण्यात आला आहे - संपादक

१९९१ ते २००० या काळात कधीच सक्तीची केली नव्हती ही गोष्ट विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या लक्षात आणून देण्यात आली होती. याबाबतचा संघटनेच्या निवेदनातील परिच्छेद पुढील प्रमाणे :-

“Thus, it is clear that instead of firmly introducing NET/SET as compulsory entry point qualification condition for recruitment of candidates through the competent legal instruments such as the Standard Code, the State Government took resort to informal instruments paying lip sympathy to the UGC directions.

In Maharashtra, NET/SET qualification, though stated from time to time by the Government, was never brought into existence as entry point qualification condition by the lawful machinery, viz., the Statutes or Directions by the Vice Chancellor of the Universities or the Standard Code by the State Government.”

२.१.३ जुन्या पात्रतेच्या जागी नेटसेटचा समावेश असलेली नवीन पात्रता महाराष्ट्रामध्ये लागू होण्याची “कट ऑफ डेट” कोणती? ही गोष्ट विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या लक्षात आणून देण्यात आली होती. याबाबतचा संघटनेच्या निवेदनातील परिच्छेद ५.२ पुढील प्रमाणे :-

“5.2 With reference to old qualification, new qualification and the cut off date, it is necessary to point out that old arrangement for recruitment in the teaching cadre consists of -

(i) qualifications prescribed by clause 8 in the GR dated 27th February 1989 (page 17 of the booklet) which had become Statute and which reads as "Generally the minimum qualifications for appointment to the post of Lecturer in the scale of pay of Rs. 2200-4000 shall be a master's degree in the relevant subject with at least 55% of marks, or its equivalent grade and good academic record"; and

(ii) selection committees prescribed in clause 9 of the same Statute which reads as "the Selection Committee has already been laid down in the Appendix accompanying Government Resolution, Education and Youth Services Department No. USG.1177/129387/XXXII (Cell), dated 25th October 1977". This also was converted into Statute in all the Universities in the State.

This arrangement was continued to be in operation till it was replaced by the new arrangement which came into existence by issuance of directions by the Vice Chancellors.

For instance, in Amravati University it was done by Direction No. 7 of 1999 dated 30th December 1999 and in other Universities in the State also around the same date. These prescribed the new qualifications making the NET/SET compulsory at the recruitment level and composition of selection committees for recruitment in the teaching cadre. These directions in some of the Universities have been converted into Statutes and in some others they are in the process of being done. Thus it is crystal clear that the lawful cut off date for demarking old arrangement and new arrangement is 30th December 1999 or a few days prior to that or a few days thereafter. According to the Hon'ble Supreme Court of India decision, NET/SET would not be applicable to them.”

२.१.४ नेट सेट ची पात्रता पूर्वलक्षी प्रभावाने लागू करता येत नाही असा स्पष्ट निर्णय मा. सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेला आहे ही गोष्ट विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या लक्षात आणून देण्यात आली होती. याबाबतचा संघटनेच्या निवेदनातील परिच्छेद ४.१ पुढील प्रमाणे :-

“4.1 In the University of Delhi V/s Raj Singh and Others, the Hon'ble Supreme Court (AIR 1995, SC, 336) while dealing with the UGC Notification dated 19th September 1991 ruled that (i) Regulations are valid; (ii) They are recommendatory in character; and (iii) the application of the provisions was prospective.”

२.१.५ या सर्व शिक्षकांच्या नेमणुका संपूर्णपणे कायदेशीर होत्या ही गोष्ट विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या लक्षात आणून देण्यात आली होती. याबाबतचा संघटनेच्या निवेदनातील परिच्छेद ३.१० पुढील प्रमाणे :-

“3.10 All the Lecturers, barring a few, appointed during this entire period were through duly constituted Selection Committees as per the UGC requirements. By not introducing NET/SET as entry point qualification condition, as already pointed out hereinbefore, several hundreds of Lecturers were recruited with PG qualifications with B+ (55% or more) and good academic record through properly constituted selection committees but without NET/SET. This process went on from 19th September 1991 almost till 30th December 1999 (in Amravati University area) and almost till that date in other University areas. All these appointments were also after the posts in which they were selected being advertised as per the requirements of law. All such appointments were approved by the Universities concerned and their posts were covered by

महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या कार्यकारी मंडळाच्या रविवार, दिनांक १ जून २०१४ रोजी झालेल्या बैठकीत सम्मत झालेला आंदोलनाचा ठराव

महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या कार्यकारी मंडळाच्या रविवार, दिनांक १ जून २०१४ रोजी झालेल्या बैठकीत सम्मत झालेल्या आंदोलनाच्या ठरावानुसार नागपूर व अमरावती येथील विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षकांच्या मेळाव्याचा दिवस, दिनांक वेळ व स्थळ खालील तक्त्यात दिल्या प्रमाणे आहे. सर्व प्राध्यापकांनी उपस्थित रहावे अशी विनंती आहे.- डॉ. अनिल ढगे, सचिव, नुटा

तक्ता

नागपूर व अमरावती येथे विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षकांच्या मेळाव्यांचे आयोजन

राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.	सी.पी. अँड बेरार कॉलेज, तुळशीबाग महाल, नागपूर	रविवार, दिनांक ०६ जुलै, २०१४	दुपारी ३.०० वाजता
संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती.	केशरबाई लाहोटी महाविद्यालय, अमरावती	शनिवार, दिनांक ०९ जुलै, २०१४	दुपारी ४.०० वाजता

100 per cent salary grant-in-aid by the State Government. These Lecturers continue to hold their posts and continue to be paid salaries and covered by the salary grants-in-aid including payment of arrears on account of the revision of pay scales under the Fifth Pay Commission. In fact, the State Government in its GR dated 18th October 2001 has placed on record that more than 6000 Lecturers fall under this category."

२.१.६ महाराष्ट्र शासनाच्या वतीने तत्कालीन मुख्यमंत्री श्री. शरदराव पवार यांच्या अध्यक्षतेखाली महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाशी ११ जानेवारी ते १८ जानेवारी १९८९ या कालखंडात झालेल्या चर्चेच्या शेवटी जे मतैक्य पत्र नोंदविण्यात आले त्याच्या पहिल्याच परिच्छेदात असे नमूद आहे की :- "The Government of India's suggestions on revision of pay scales for teachers in Universities and Colleges dated 17th June, 1987 as amended by subsequent agreement dated 4th and 5th Sept., 1987 and Govt. of India's suggestions dated 22nd July, 1988, would be implemented by the State Government with the recommended scales of pay, including the element of promotion involved therein as a composite scheme w.e.f. 1.1.1986" केंद्र शासनाची व्यवस्था एक समग्र योजना म्हणून अमलात आणण्याचे शासनाने एकदा मान्य केल्यानंतर प्रत्यक्ष शासन निर्णय २७ फेब्रुवारी १९८९ ला निर्गमित झाला.

२.१.७ मुख्यमंत्र्यांच्या उपस्थितीत झालेल्या मतैक्यपत्राच्या विरोधात, शासननिर्णयाच्या विरोधात, एका अंडर सेक्रेटरीने पत्ररूपी आदेश काढला की, "नेट सेट परीक्षा उत्तीर्ण केली असेल तरच ३१ मार्च १९९४ नंतर त्यांना सेवेत ठेवण्यात यावे" व तो आदेश दुरुस्त करण्यासाठी तत्कालीन मा. मुख्यमंत्री श्री. शरदरावजी पवार यांना त्यांच्या दालनातून विधानपरिषद सभागृहात यावे लागले होते. हा प्रकार १७ मार्च १९९४ रोजी विधानपरिषदेने पाहिला. "जोपर्यंत आपली पर्यायी व्यवस्था होत नाही, तोपर्यंत सिलेक्शन कमिट्यांची निवड प्रक्रिया फायनल राहिल. इतकेच नव्हे तर "२ वर्षांनंतर त्यांना कन्फर्म करा" असे चान्सलर महोदयांच्या मान्यतेचे स्टॅट्यूट आहेत ... माझे म्हणणे असे आहे की, जी टेस्ट आहे, ती रिक्रुटमेंटची एक वेगळी पद्धत आहे. ती पद्धत जोपर्यंत अंमलात येत नाही तोपर्यंत परिनिमानुसार झालेली रिक्रुटमेंट १०० टक्के लॉफूल आहे. माननीय चान्सलर यांच्या सहीने आपण ते ठरविले आहे, जो २७.२.८९ चा जी.आर काढला त्याप्रमाणे स्टॅट्यूट झालेले आहे. या सर्व अॅडव्हॉइजमेंट अॅप्रुव्ह झालेल्या आहेत. नियमाप्रमाणे त्या सर्व रिक्रुटमेंट परफेक्टली लॉफूल अशा झालेल्या आहेत. ज्या दिवशी आपण नवीन व्यवस्था, नवीन अल्टरनेट अरेंजमेंट कराल त्या दिवसापासून ते लागू होईल. सुटबली रिप्लेसड होईल, अशी खरी गोष्ट आहे. यामध्ये आज सेवेत असलेले जे शिक्षक आहेत त्यांना मुदत वाढवून देण्याचा प्रश्न नाही. त्यांच्या नेमणूकपत्रांमध्ये तसे नाही, त्यांना कधी तसे सांगितले नाही, जाहिरातीमध्ये तसे जाहीर केले नाही.... आज सेवेत असलेल्या लोकांना लागू होत नाही. कारण त्यांचे सिलेक्शन लॉफूल आहे, ते कंडीशनल नाही. लॉफुली कॉन्स्टीट्युटेड सिलेक्शन कमिटीच्यामार्फत चान्सलरांच्या स्टॅट्यूटप्रमाणे ते रिक्रुट झालेले आहेत. त्यांना कॉम्पीटन्ट अॅथारिटीची मान्यता आहे. त्यांना ते लागू होत नाही. सेवेत असलेल्या लोकांना ते लागू करण्याचे आपण या २-४ महिन्यात आदेश काढले ते आपण कॅव्हा मागे घेणार असा प्रश्न आहे. याचे माननीय मंत्री महोदय उत्तर देतील काय?" एवढी माहिती विधानपरिषद सभागृहामध्ये ऐकून घेतल्यानंतर विचारलेल्या प्रश्नाला उत्तर देतांना राज्याच्या मा. मुख्यमंत्र्यांनी "यापूर्वी शिक्षक झालेले आहेत आणि त्यांना याची आवश्यकता नाही असे सन्माननीय सदस्य श्री.बी.टी.देशमुख सांगत आहेत. जर ती वस्तुस्थिती असेल तर त्यासंबंधीचा अपवाद करण्याची तयारी राहिल." असे स्पष्ट आश्वासन गुरुवार दिनांक १७ मार्च १९९४ रोजी विधानपरिषद सभागृहामध्ये दिले व त्यानंतर तो आदेश मागे घेण्यात आला. मात्र "नेट/सेट परीक्षा उत्तीर्ण करण्याची दिनांक ३१.३.१९९६ ची मुदत या आदेशाद्वारे काढून टाकण्यात येत आहे." अशी तरतूद असलेला शासन निर्णय निर्गमित करण्यासाठी उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाला २१ महिन्यांचा कालावधी लागला व त्यानंतरचा प्रवास तर आणखीनच विस्मयकारक व विद्वुष आहे.

२.२.१ या प्रवासाची विद्वुषता लक्षात घेण्यासाठी विद्यमान उच्च शिक्षणमंत्र्यांनी व मुख्यमंत्र्यांनी केवढी तीव्र द्वेष भावना या काळामध्ये जोपासली याचा प्रवास लक्षात घेणे आवश्यक आहे. महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या अध्यक्षाना महाराष्ट्र शासन उच्च व तंत्र शिक्षण विभागातर्फे दिनांक २४ जुलै, २००९ रोजी जे पत्र (क्र. एनजीसी २००८/२४३/२००८/विशि-१) पाठविण्यात आले त्यात स्पष्टपणे पुढील उल्लेख आहे. :-

"विद्यापीठ अनुदान आयोगाकडून सूट मिळाल्याचे पत्र विद्यापीठास प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून शक्यतो ३० दिवसांच्या आत ती प्रकरणे निकाली काढण्यासाठी आवश्यकतेप्रमाणे शिबीर आयोजित करून कार्यवाही पूर्ण करण्यात येईल." हे तीस दिवस कॅव्हाच संपले तरी निर्णय कां होत नाही हे जाणून घेण्याचा उच्च शिक्षण क्षेत्राला अधिकार आहे.

२.२.२ महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या अध्यक्षाना महाराष्ट्र शासन उच्च व तंत्र शिक्षण विभागातर्फे दिनांक ३१ जुलै, २००९ रोजी जे पत्र (क्र. एनजीसी (२००८/२४३/०८)/विशि-१) पाठविण्यात आले त्यात पुढीलप्रमाणे स्पष्ट उल्लेख आहे. :-

"विद्यापीठ अनुदान आयोगाकडून सूट मिळाल्याचे पत्र विद्यापीठास प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून शक्यतो ३० दिवसांच्या आत ती प्रकरणे निकाली काढण्यासाठी आवश्यकतेप्रमाणे शिबीर आयोजित करून कार्यवाही पूर्ण करण्यात येईल." हे तीस दिवस कॅव्हा संपणार आहेत? अजून निर्णय कां होत नाही? हे जाणून घेण्याचा उच्च शिक्षण क्षेत्राला अधिकार आहे. आता अनेक महिने झाले तरी हे वचन पाळल्या गेले नाही याला उच्च शिक्षणमंत्री व मुख्यमंत्री यांच्या मनामध्ये शिक्षकांच्या विषयी असलेली कमालीची द्वेषभावना यापेक्षा दुसरे कोणतेही वेगळे कारण असूच शकत नाही. असल्यास तसे राज्यशासनाने जाहीरपणे सांगितले पाहिजे.

२.२.३ महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाचे प्रतिनिधी व मा. मुख्य सचिव, प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण व संचालक, उच्च शिक्षण यांची मा. मंत्री, (उच्च व तंत्र शिक्षण) श्री. राजेशजी टोपे यांचे समवेत दिनांक २६ ऑगस्ट, २००९ रोजी झालेल्या बैठकीच्या कार्यवृत्तातील परिच्छेद ५ पुढील प्रमाणे आहे. :-

"विद्यापीठ अनुदान आयोगाने वेळोवेळी केलेल्या तरतूदी व मा. उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी वेगवेगळ्या याचिकांमध्ये (मुख्यतः याचिका क्र. : ५०२२/२००१, क्र. ५३७५/२००१, क्र. ४२६६/२००६) वेळोवेळी पारित केलेल्या आदेशानुसार, नेट/सेट अर्हतेमधून सूट देण्याचे व नियमित सेवा कधीपासून ग्राह्य धरण्यात यावी, याबाबतचे सर्वतोपरी अधिकार विद्यापीठ अनुदान आयोगास आहेत. याबाबत विद्यापीठ अनुदान आयोगाचा निर्णय अंतिम राहिल" विद्यापीठ अनुदान आयोगाने आपला अंतिम निर्णय राज्य शासनाला कळवून आता अनेक महिने झाले तरी हे वचन पाळल्या गेले नाही याला उच्च शिक्षणमंत्री व मुख्यमंत्री यांच्या मनामध्ये शिक्षकांच्या विषयी असलेली कमालीची द्वेषभावना यापेक्षा दुसरे कोणतेही वेगळे कारण असूच शकत नाही. असल्यास तसे राज्यशासनाने जाहीरपणे सांगितले पाहिजे. येथे निर्णय कां होत नाही हे जाणून घेण्याचा उच्च शिक्षण क्षेत्राला अधिकार आहे.

२.२.४ राज्याच्या मा. मुख्यमंत्र्यांनी दिलेला शब्द पाळला गेला पाहिजे. मा. मुख्यमंत्र्यांनी शब्द न पाळल्याबद्दल त्यांची बेअब्रू होणे व होतच राहणे यातून द्वेषभावनेचे जाहीर प्रकटीकरण होण्याशिवाय दुसरे काहीही पदरी पडत नाही. मा. मुख्यमंत्री यांच्याकडे दि. २.५.२०१२ रोजी एमफुकटो समवेत झालेल्या बैठकीच्या शासकीय कार्यवृत्तातील "दि. १९ सप्टेंबर, १९९१ ते ३ एप्रिल २००० या काळावधीतील विगर नेट-सेट अध्यापकांच्या संदर्भात विद्यापीठ अनुदान आयोगाने दि. १६/०८/२०११, २६/०८/२०११ व दि. १५/०३/२०१२ च्या पत्रान्वये दि. १९ नोव्हेंबर १९९१ विचारात घेवून सदर अध्यापकांच्या सेवा नियुक्तीच्या दिनांकापासून सर्व प्रयोजनार्थ ग्राह्य धरण्याचे निदेश दि. १९ नोव्हेंबर १९९१ हा भाग लक्षात घेण्यासारखा आहे. त्यानंतरचा भाग पुढील प्रमाणे :- "या संदर्भात मा. मंत्री (उच्च व तंत्र शिक्षण) व प्रधान सचिव (उच्च व तंत्र शिक्षण) यांची विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे अध्यक्ष डॉ. वेदप्रकाश यांचेशी दुरध्वनीवरून चर्चा झाली. सदर चर्चेमध्ये डॉ. वेदप्रकाश यांनी, आयोगाने दि. १९ नोव्हेंबर १९९१ हा संबंधित विद्यापीठांनी विगर नेट-सेट अध्यापकांना नियमित नेमणूक देते वेळी दि. १९ नोव्हेंबर १९९१ च्या सुटीच्या दिनांकापासून देण्यात आल्याचे नमुद करून अशा प्रकारे विद्यापीठांनी विगर नेट-सेट अध्यापकांना नियमित नेमणूक देते वेळी दि. १९ नोव्हेंबर १९९१ च्या सुटीच्या दिनांकापासून सेवा नियमित करून सदर सेवा नियमितीकरण हे सर्व प्रयोजनार्थ ग्राह्य धरावयाचे असल्याचा निर्णय आयोगाने घेतला असल्याचा आयोगाच्या दि. १५/०३/२०१२ च्या पत्राचा अन्वयार्थ स्पष्ट केला. मा. मुख्यमंत्र्यांकडे झालेल्या या बैठकीच्या शासकीय कार्यवृत्तात पुढे असे नमुद आहे की "सदर बाब अशीच स्विकृत करावयाचे ठरले." त्यातच शासनाने लेखी स्वरूपात "याबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित झाल्या नंतर उक्त अध्यापकांना दिनांक ११/१२/१९९९ व दि. १२/०८/२००९ रोजी च्या शासननिर्णयाती तरतूदी विचारात घेऊन त्यांची स्थाननिश्चिती व वेतननिश्चिती करण्यात यावी." असे आश्वासन देण्यात आले आहे.

२.२.५ मा. मुख्यमंत्र्यांच्या अध्यक्षतेखाली संघटनेच्या पदाधिकार्यासोबत

२ मे २०१२ रोजी मा. मुख्यमंत्र्यांच्या दालनात झालेल्या बैठकीत काय ठरले होते याबाबतचा शासकीय कार्यवृत्तातील तपशील पुढील प्रमाणे :-

(१) विद्यापीठ अनुदान आयोगाचे जे निदेश आहेत ते वाचून झाल्यावर "सदर बाब अशीच स्विकृत करावयाचे ठरले." असे कार्यवृत्तात नमुद आहे.

(२) "उपरोक्त कावधीती अध्यापकांच्या सेवा आयोगाकडून वरी प्रमाणे सहमती प्राप्त होण्याच्या अधिन सर्व प्रयोजनार्थ नियमित नियुक्तीच्या दिनांकापासुन ग्राह्य धरण्याचे ठरले." असेही या कार्यवृत्तात नमुद आहे.

(३) "याबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित झाल्या नंतर उक्त अध्यापकांना दिनांक ११/१२/१९९९ व दि. १२/०८/२००९ रोजीच्या शासननिर्णयाती तरतुदी विचारात घेवुन त्यांची स्थाननिश्चिती व वेतननिश्चिती करण्यात यावी." असाही स्पष्ट उल्लेख या कार्यवृत्तात आहे व पुढे

(४) थकवाकीबाबत "वरी प्रमाणे स्थाननिश्चिती व वेतननिश्चिती केल्यानंतर भार्थीना देय होणाऱ्या थकवाकी संबंधीत मंत्रीमंडळ स्तरावर निर्णय घेण्यात येई." असे नमुद करण्यात आले आहे.

२.२.६ वर नमुद केल्याप्रमाणे दिनांक २४ जुलै २००९ रोजीच्या पत्रान्वये उच्च शिक्षण विभागाने दिलेला शब्द पाळल्या जात नाही; वर नमुद केल्याप्रमाणे त्यानंतर दिनांक ३१ जुलै २००९ रोजीच्या पत्रान्वये उच्च शिक्षण विभागाने दिलेला शब्द पाळल्या जात नाही; वर नमुद केल्याप्रमाणे दिनांक २६ ऑगस्ट २००९ रोजीच्या बैठकीत, राज्याचे उच्च शिक्षणमंत्री, मुख्य सचिव यांनी दिलेला लेखी शब्द पाळल्या जात नाही; वर नमुद केल्याप्रमाणे दिनांक २ मे २०१२ रोजी खुद्द मा. मुख्यमंत्र्यांच्या दालनात झालेल्या बैठकीत त्यांनी दिलेला शब्द पाळल्या जात नाही; या घटनाक्रमाचे बारकाईने निरीक्षण केल्यास राज्याच्या मुख्यमंत्र्यांनी व उच्च शिक्षणमंत्र्यांनी विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षकांच्याप्रती व्यक्त केलेली कमालीची अशी तीव्र द्वेष भावना असेच या

कृतीचे वर्णन करता येईल. त्यांचे हे वागणे भारतीय घटनेच्या खंड १६४ च्या उपखंड ३ नुसार त्यांनी घेतलेल्या शपथेचा भंग करणारे असून राज्यकर्त्यांच्या अशा अनिर्बंध द्वेषभावनेचा बंदोबस्त करण्यासाठी या देशाच्या घटनेमध्ये काहीच व्यवस्था नाही हा त्यांचा समजसुद्धा चुकीचा आहे.

२.३ नेट-सेट मुक्त शिक्षकांच्या बाबतीत राज्य शासनाच्या वतीने राज्याचे मुख्यमंत्री व उच्च शिक्षण मंत्री यांनी केवढे द्वेषमूलक वर्तन केले याचे तपशिल पूर्व परिच्छेदात नमुद केलेले असून, आता याच द्वेषापोटी न्यायालयाच्या निर्णयांची केवढी जबरदस्त अवहेलना त्यांच्या हातून घडलेली आहे, घडत आहे याबाबतचा तपशिल या परिच्छेदात नमुद करण्यात येत आहे.

२.३.१ मा.सर्वोच्च न्यायालयाचा १९९४ चा नेट-सेट रेग्युलेशनबाबत धोरणात्मक विश्लेषण करणारा निर्णय हा या शिक्षकांच्या बाजूने होता, विद्यापीठ अनुदान आयोगाने त्यांच्या नेमणूका ह्या नियमित असल्यामुळे त्यांना नेट-सेट मुक्त घोषित केले होते. राज्य शासनाने अत्युच्च स्तरावर "विद्यापीठ अनुदान आयोगाचा निर्णय अंतिम असेल" असे अगोदरच लेखी मान्य केलेले होते. पण विद्यापीठ अनुदान आयोगाचा तो अंतिम निर्णय आल्यावर मात्र मुख्यमंत्री व उच्च शिक्षण मंत्र्यांनी पलटी मारली व अत्यंत द्वेषपूर्ण वर्तणूकीचे जाहीर प्रदर्शन केल्यामुळे डझनावारी प्रकरणे उच्च न्यायालयापुढे गेलीत. काही प्रकरणे अगोदरच तिथे पडून होती.

२.३.२ मा. उच्च न्यायालयामध्ये याबाबतची सर्व कागदपत्रे व युक्तिवादांच्या मूल्यापानानंतर तेथे काही निर्णय झाले. त्यामध्ये याचिकाकर्त्यातर्फे करण्यात आलेला युक्तिवाद, याचिकाकर्त्याच्या तर्फे सादर करण्यात आलेली कागदपत्रे न्यायालयाने लक्षात घेतली व त्याचबरोबर शासनाच्या वतीने उत्तरदाखल सादर करण्यात आलेली प्रतिज्ञापत्रे, सोबतची कागदपत्रे व युक्तीवाद ह्या सर्व गोष्टी विचारात घेऊन गुणवत्तेवर मा. उच्च न्यायालयाने हे निर्णय दिलेले असून त्यांची

महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या कार्यकारी मंडळाच्या रविवार, दिनांक १ जून २०१४

रोजी झालेल्या बैठकीत सम्मत झालेला आंदोलनाचा ठराव

जिल्हास्तरीय मेळाव्यांचे आयोजन

महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या कार्यकारी मंडळाच्या रविवार, दिनांक १ जून २०१४ रोजी झालेल्या बैठकीत सम्मत झालेल्या आंदोलनाच्या ठरावानुसार स्तंभ २ मध्ये दर्शविलेल्या जिल्हातील शिक्षकांचा मेळावा स्तंभ तीनमध्ये दर्शविलेल्या दिवशी व दिनांकाला, स्तंभ ४ मध्ये दर्शविलेल्या वेळी व स्तंभ ५ मध्ये दर्शविलेल्या स्थळी होईल. या सर्व जिल्हा मेळाव्यांना विद्यापीठस्तरीय संघटनेचे पदाधिकारी व नेते संबोधित करतील. खालील तक्त्यात दर्शविल्याप्रमाणे जिल्हास्तरीय मेळाव्यांचे आयोजन केलेले आहे. सर्व प्राध्यापकांनी उपस्थित रहावे अशी विनंती आहे. - डॉ. अनिल ढगे, सचिव, नुटा

तक्ता

अ.नं. व जिल्ह्याचे नांव	मेळाव्याचा दिवस व दिनांक	मेळाव्याची वेळ	मेळाव्याचे ठिकाण
१. २	३	४	५
१. यवतमाळ	शनिवार, २८.०६.२०१४	दुपारी ४.०० वा.	अणे महिला महाविद्यालय, यवतमाळ.
२. वाशिम	शनिवार, २९.०६.२०१४	दुपारी ४.०० वा.	आर. ए. महाविद्यालय, वाशिम
३. अकोला	रविवार, २२.०६.२०१४	सकाळी १०.०० वा.	शिवाजी महाविद्यालय, अकोला.
४. बुलढाणा	रविवार, २२.०६.२०१४	दुपारी ४.०० वा.	जिजामाता महाविद्यालय, बुलढाणा
५. वर्धा	शनिवार, २८.०६.२०१४	दुपारी ४.०० वा.	यशवंत महाविद्यालय, वर्धा.
६. भंडारा	रविवार, २२.०६.२०१४	सकाळी १०.३० वा.	जे.एम. पटेल महाविद्यालय, भंडारा
७. गोंदिया	रविवार, २२.०६.२०१४	सकाळी ३.३० वा.	डी.बी.सायन्स कॉलेज गोंदिया
८. चंद्रपूर व गडचिरोली	शनिवार, २९.०६.२०१४	दुपारी ३.०० वा.	जनता महाविद्यालय, चंद्रपूर.

संख्या सात आहे. त्यांना “मा. सर्वोच्च न्यायालयाचा निर्णय होण्यापूर्वीचे मा. उच्च न्यायालयाचे निर्णय” असे म्हणता येईल. ते निर्णय कोणत्या खंडपीठाचे दिलेले आहेत, कोणत्या प्रकरणात दिलेले आहेत व कोणत्या तारखेला दिलेले आहेत याची माहिती पुढीलप्रमाणे:-

(1) **W.P. No. (L) 1326 OF 2012 :-** IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY ORDINARY ORIGINAL CIVIL JURISDICTION WRIT PETITION (LODGING) NO.1326 OF 2012 Akhil Bharatiya Vidyarthi Parishad and anr. ... Petitioners. Versus The State of Maharashtra and ors. ... Respondents CORAM : MOHIT S. SHAH, C.J. & M.S. SANKLECHA, J. DATE : 10 May 2013. (P 61B 2013)

(2) **W.P. No. 11477 OF 2010 :-** IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY BENCH AT AURANGABAD WRIT PETITION NO.11477 OF 2010 CORAM : A. H. JOSHI & SUNIL P. DESHMUKH, JJ. JUDGMENT RESERVED ON 23RD JULY, 2013. JUDGMENT PRONOUNCED ON 1ST AUGUST, 2013 ORAL JUDGMENT (PER A.H. JOSHI, J) (P 114 B 2013)

(3) **W.P. No. 5271 OF 2013 :-** IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE OF BOMBAY BENCH AT AURANGABAD WRIT PETITION NO.5271 OF 2013 CORAM : MOHIT S. SHAH, C.J. AND SUNIL P.DESHMUKH, J. DATE : 28 th AUGUST 2013 JUDGMENT (PER SUNIL P.DESHMUKH, J.) (P 145 B 2013)

(4) **W.P. No. 4994 OF 2013 :-** IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE OF BOMBAY BENCH AT AURANGABAD WRIT PETITION NO. 4994 OF 2013 [CORAM : R . M. BORDE AND SUNIL P.DESHMUKH, J.J.] DATE : 13 th SEPTEMBER 2013 JUDGMENT (PER SUNIL P.DESHMUKH, J.) (P 205 B 2013)

(5) **W.P.No.6659 OF 2013 :-**IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE OF BOMBAY BENCH AT AURANGABAD WRIT PETITION NO.6659 OF 2013 Dr.Uttam Pralhadrao Dolhare and Ors... Petitioners VERSUS The State of Maharashtra, through its Secretary, Higher Education Department, Mantralaya, Mumbai. and Ors....Respondents CORAM : R.M.BORDE & SUNIL P.DESHMUKH, JJ. DATE :10th October, 2013. ORAL JUDGMENT (Per Sunil P. Deshmukh, J.) (P 216 B 2013)

(6) **W.P. No. 3122 OF 2013 :-** IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY CIVIL APPELATE JURISDICTION WRIT PETITION NO.3122 OF 2013 Smt.Kamble Manisha Navanath ...Petitioner VERSUS The State of Maharashtra through Principal Secretary Department of Higher and Technical Education & Ors. ...Respondents CORAM A.S.OKA, & REVATI MOHITE DERE, JJ. DATE : SEPTEMBER 26,2013 (P 218 B 2013)

(7) **W.P. No. 10149 OF 2010 :-** IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY, BENCH AT AURANGABAD. WRIT PETITION NO. 10149 OF 2010 Dr. Mahesh S/o Prabhakar Kulthe & Ors... PETITIONERS VERSUS The Union of India through The Secretary in the Department of Human Resources Development Shastri Bhavan, New Delhi & Ors ...RESPONDENTS CORAM R. M. BORDE AND SUNIL P. DESHMUKH, JJ. OCTOBER 17, 2013 Judgment (Per: Sunil P. Deshmukh, J.) (P 234 B 2013)

२.३.३ या निरनिराळ्या सात निर्णयांमध्ये सातच याचिका आहेत असे नव्हे, तर त्यातील अनेक निर्णयात अनेक याचिका समाविष्ट आहेत व श्रेकडो शिक्षक त्यामध्ये वादी म्हणून न्यायालयात दाखल झालेले आहेत. या सातही निर्णयांचे काळजीपूर्वक वाचन केले तर असे आढळून येते की, या प्रत्येक न्यायालयीन निर्णयाने शासनाचा बेकायदेशीर व्यवहार चव्हाट्यावर आणलेला आहे. या विविध निर्णयात समाविष्ट असलेले मा.उच्च न्यायालयाचे काही महत्त्वाचे निष्कर्ष पुढीलप्रमाणे :-

(1) “The stand taken by the State is wholly unjust and deserves to be rejected.”- (See High Court Judgement dated 1st August 2013:P115B13)

(2) “In this situation, the tag of their being adhoc teachers, does not and cannot constitute a ground to deny them the benefit of Career Advancement Scheme, even on Governments own showing, and Annexures B and C , referred to hereinbefore.” - (See High Court Judgement dated 1st August 2013 : P115B13)

(3) “This Court in its order dated 01.08.2013 has found that benefits of CAS cannot be denied to such teachers by considering them adhoc appointees.”- (See High Court Judgement dated 28th August 2013:P146B13)

(4) “Consequently, all the petitions succeed. The impugned communications dated 14.02.2013, 21.02.2013, 25.02.2013, 06.06.2013 issued by Joint Director of Higher Education and further communications issued by the respondent No.6 college dated 26.02.2013 and 26.06.2013 pursuant thereto, stand quashed and set aside, and would be ineffective and inoperative.” - (See High Court Judgement dated 28th August 2013 :P147B13)

(5) “It is also not in dispute that the UGC has resolved to grant exemption to the teachers who were appointed during 1991 to 2000 and has also stated that “Therefore, the services of such teachers, for all purpose, should be counted from the date of their regular appointment - Vide communication of UGC dated 26.08.2011.” - (See High Court Judgement dated 28th August 2013 :P148B13)

(6) “It is nobodys case that the petitioners are not otherwise qualified or their appointments have not been approved by the University or they do not possess requisite qualifications except NET/SET” - (See High Court Judgement dated 28th August 2013 :P148B13)

(7) “The factual position indisputably shows that all the petitioners have been continuously and uninterruptedly working since the dates of their initial appointment which are during 1991 to 2000 and that their services have been permanently approved by the University. It is also an undisputed fact that UGC has exempted the candidates who were appointed during the period from 1991 to 2000, from acquiring NET/SET qualifications.” - (See High Court Judgement dated 28th August 2013 :P149B13)

(8) “keeping away the petitioners cases from being considered for the benefit of exemption with reference to the directions of the HRD Ministry would give rise to invidious discrimination among similarly situated persons under the capricious decisions leaving the petitioners in lurch.”- (See High Court Judgement dated 17th October 2013 :P214B13)

(9) “The Joint Director filed a written statement and contended that approval has been granted to the appointment of the petitioners husband on probation by the University subject to condition of the petitioners husband passing NET/ SET examination.” “Therefore, the contention raised in the communication dated 20th June 2011 that the appointment of the petitioner s husband appears to be on adhoc basis is baseless.” - (See High Court Judgement dated 6th September 2013 :P215B13)

(10) “The impugned communication dated 6.6.2013 in case of present petitioners are unsustainable and cannot be

allowed to be maintained..... Accordingly, the communications dated 6.6.2013 (Exhs. S and J to respective writ petitions), issued by respondent no. 3 are, quashed and set aside. Eventually, detained salaries of petitioners be released as early as possible." (See High Court Judgement dated 10th October 2013 :P216B13)

(11) "It emerges from the affidavit in reply filed by UGC that its regulations of 1991 were not implemented by Government of Maharashtra providing for eligibility tests by UGC or tests accredited by UGC"-(See High Court Judgement dated 17th October 2013 :P233B13)

२.३.४ उपरोक्त परिच्छेदामध्ये मा.उच्च न्यायालयाचे जे सात निर्णय नमुद केलेले आहेत, त्यातील पहिला निर्णय हा दिनांक १०.५.२०१३ रोजीचा असून शेवटचा निर्णय दिनांक १७.१०.२०१३ रोजीचा आहे. हे सारेच्या सारे निर्णय या शिक्षकांच्या बाजूचे आहेत. या प्रत्येक निर्णयात तीन महिन्यांचे आंत, चार महिन्यांचे आंत, सहा महिन्यांचे आंत या शिक्षकांना थकवाकी अदा करावी असे मा.उच्च न्यायालयाच्या विविध खंडपीठांनी आदेशित केलेले आहे. त्यातील सहा महिन्यांची मुदत लक्षात घेतली तरी त्या गोष्टीला सुध्दा आता सात महिने होवून गेलेले आहेत. एका प्रकरणात राज्यशासन सर्वोच्च न्यायालयात गेले. तेथे अपयश त्यांच्या पदरी पडले. इतर प्रकरणी तर अपीलसुद्धा करण्यात आलेली नाही. असे असतांना एकाही प्रकरणांमध्ये न्यायालयाचा निर्णय अंमलात आणणारा शासन निर्णय राज्य शासनाने आजपावेतो निर्गमित केलेला नाही. राज्य शासनाचे हे वर्तन सरळसरळ घटनाबाह्य आहे.

२.३.५ आपल्या कर्मचाऱ्यांशी किंवा शिक्षकांशी कोणत्या मर्यादित कोर्ट कचेऱ्या कराव्यात किंवा करू नये याबाबतचा निर्णय त्या त्या शासनाने घ्यावयाचा असतो. हे खरे असले तरी वर नमुद केलेल्या मा.उच्च न्यायालयाच्या विविध खंडपीठांनी दिलेल्या सात निर्णयांपैकी सहा निर्णयावर मा.सर्वोच्च न्यायालयामध्ये राज्य शासनाने अपीलसुद्धा केलेले नाही. मात्र क्रमांक २ वरील निर्णयाच्या बाबतीत राज्य शासनाने विशेष अनुमती याचिका मा.सर्वोच्च न्यायालयामध्ये दाखल केली होती.

२.३.६ मा. सर्वोच्च न्यायालयाचा निर्णय :- दिनांक १८ नोव्हेंबर २०१३ रोजी, सन २०१३ च्या राज्यशासनाच्या विशेष अनुमती याचिका (Special Leave Petition) क्रमांक ३४११८ वर, मा. सर्वोच्च न्यायालयाने एक अंतरिम आदेश पारित केला. तो अंतरिम आदेश पुढील प्रमाणे :-

"We are of the view that following the UGC Notification/

Letter dated 4.11.2008, those teachers who have not passed NET/SET examination but who have completed six years of service as on that date should be entitled to the benefits of career advancement scheme only for the purpose of pay-scales. According to us such an interim order for that limited purpose will meet ends of justice."

२.३.७ विशेष अनुमती याचिका खुद्द शासनानेच दाखल केली. त्या याचिकेच्या सुनावणीच्यावेळी मा.सर्वोच्च न्यायालयाने त्या बाबतीत अंतरिम आदेश दिला. तो आदेश वर नमुद केलेला आहे. या गोष्टीला आता सहा महिने होत आलेले आहेत. पण शासनाने मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशाची अंमलबजावणी करणारा शासन निर्णय अजूनही निर्गमित केलेला नाही. यातून शिक्षकांविषयी व्यक्त होणारी द्वेषभावना शासनाला शोभणारी आहे किंवा नाही याबाबत वाद होवू शकेल पण मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाची अंमलबजावणी न करणारे राज्य शासनाचे हे कृत्य घटनाबाह्य आहे हे निर्विवाद होय.

२.३.८ एकदा मा. सर्वोच्च न्यायालयाचा उपरोक्त प्रमाणे दिनांक १८ नोव्हेंबर २०१३ रोजीचा अंतरिम आदेश (Interim order) झाल्यानंतरच्या काळात मा. उच्च न्यायालयाच्या विविध खंडपीठांचे जेवढे निर्णय झाले ते सारे सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयावर आधारित आहेत. न्यायालयीन कामकाजाची कायदे व नियमांनी लाऊन दिलेली जी शिस्त आहे, त्या शिस्तीप्रमाणे एकदा मा. सर्वोच्च न्यायालयाचा आदेश किंवा अंतरिम आदेश निर्गमित झाला की कोणतेही उच्च न्यायालय त्या निर्णयापेक्षा वेगळा किंवा विरोधात निर्णय देऊ शकत नाही. हे सारे निर्णय या शिक्षकांच्या बाजूचे आहेत. अशा निर्णयांची संख्या नऊ आहे. "मा.सर्वोच्च न्यायालयाचा निर्णय झाल्यानंतरचे मा. उच्च न्यायालयाचे निर्णय" असे यांना म्हणता येईल. या सर्व निर्णयामध्ये मा. सर्वोच्च न्यायालयाचा अंतरिम आदेश उधृत केला असून त्याप्रमाणे कारवाई करण्याचे आदेश मा. उच्च न्यायालयाच्या विविध खंडपीठांनी दिलेले आहेत. मा. उच्च न्यायालयाच्या विविध खंडपीठांनी दिलेल्या अशा निर्णयांची संख्या नऊ आहे.

२.३.९ हे नऊ निर्णय कोणत्या मा. खंडपीठाने दिलेले आहेत, कोणत्या प्रकरणात दिलेले आहेत व कोणत्या तारखेला दिलेले आहेत याची माहिती पुढीलप्रमाणे :-

(1) W.P. No. 8316 OF 2013 :- IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE OF BOMBAY BENCH AT AURANGABAD WRIT PETITION NO.8316 OF 2013 Idriskhan s/o Goharkhan Pathan and others Petitioners VERSUS The State of Maharashtra & others Respondents CORAM : R.M.BORDE & A.I.S.CHEEMA, JJ. DATE : 12th December, 2013. (Per: Sunil P. Deshmukh, J.) (P 04 B 2014)

MAHARASHTRA FEDERATION OF UNIVERSITY & COLLEGE TEACHERS' ORGANISATIONS (MFUCTO) Affiliated to the AIFUCTO

Vidyapeeth Vidyarthi Bhavan, 'B' Road, Churchgate, Mumbai - 400 020

महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या कार्यकारी मंडळाच्या रविवार, दिनांक १ जून २०१४ रोजी झालेल्या बैठकीत सम्मत झालेला आंदोलनाच्या ठरावानुसार

राज्यस्तरीय 'जेलभरो' आंदोलन

सोमवार, दिनांक २१ जुलै २०१४

आझाद मैदान, मुंबई

वेळ सकाळी १२ ते ३

यावेळेत आयोजित केलेले आहे.

प्रा. ए. टी. सानप
(अध्यक्ष)

डॉ. ताप्ती मुखोपाध्याय
(सचिव)

(2) **W.P. No. 4962 OF 2012 :-** IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY APPELLATE SIDE : WRIT PETITION NO. 4962 OF 2012 Shivaji University Teachers Association (SUTA) ... Petitioners VERSUS The University Grants Commission & ors. ... Respondents CORAM : S.C.DHARMADHIKARI AND REVATI MOHITE DERE, JJ. 19th December, 2013.(P 09 B 2014)

(3) **W.P. No. 5073 OF 2013 :-** IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY NAGPUR BENCH, NAGPUR WRIT PETITION NO. 5073 OF 2013 (Ramesh Sheshrao Sontakke VS. State of Maharashtra thr. the Secretary, Department of Higher & Technical Education & Ors.) CORAM : B.P. DHARMADHIKARI & Z.A. HAQ, JJ. JANUARY 23, 2014. (P 44 B 2014)

(4) **W.P. No. 6473 OF 2013 :-** IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY NAGPUR BENCH AT NAGPUR WRIT PETITION NO.6473/2013 Shashank Janardan Aglawe and others VERSUS State of Maharashtra, through Principal Secretary, Higher and Technical Education Department, Mantralaya, Mumbai 32 and others CORAM : B.P. DHARMADHIKARI AND Z.A. HAQ, JJ. DATE : 30.1.2014 (P 45 B 2014)

(5) **W.P. No. 7421 OF 2013 :-** IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE OF BOMBAY BENCH AT AURANGABAD WRIT PETITION NO.7421 OF 2013 Dr.Kishor s/o Govind Kolhe & others Petitioners VERSUS The State of Maharashtra & others Respondents CORAM : R.M.BORDE & N.W. SAMBRE, JJ. DATE :21ST JANUARY, 2014 **Judgment circulated on page 93 of 2014 NUTA Bulletin.**

(6) **W.P. No. 10383 OF 2013 :-** IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY BENCH AT AURANGABAD WRIT PETITION NO. 10383 OF 2013 Dr Sheshrao Venkatrao Shete and another VS The State of Maharashtra and others ALONG WITH WRIT PETITION NO. 10385 OF 2013 Dr Vilas Bapurao Aghav VS The State of Maharashtra and others CORAM : R. M. BORDE & N. W. SAMBRE, JJ. DATE : JANUARY 13TH, 2014 **Judgment circulated on page 93 of 2014 NUTA Bulletin.**

(7) **W.P. No. 1129 OF 2014 :-** IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE OF BOMBAY BENCH AT AURANGABAD WRIT PETITION NO.1129 OF 2014 Dr. Suresh Bhaskar Dhake & ors. ..PETITIONERS VERSUS The State of Mah. & ors. ..RESPONDENTS WITH WRIT PETITION NO.10370 OF 2013 Rajendra Rakhamaji Dandwate & ors. ..PETITIONERS VERSUS The State of Mah. & ors. ..RESPONDENTS CORAM : R.M.BORDE & N.W. SAMBRE, JJ. DATE : 21ST FEBRUARY, 2014 **Judgment circulated on page 94 of 2014 NUTA Bulletin**

(8) **W.P. No. 8316 OF 2013 :-** IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE OF BOMBAY BENCH AT AURANGABAD WRIT PETITION NO.8316 OF 2013Dr. Idriskhan s/o Goharkhan Pathan & ors. ..PETITIONERS VERSUS The State of Mah. & ors. ..RESPONDENTS WITH WRIT PETITION NO.8279 OF 2013 Vishwas s/o Nimba Koli & ors. ..PETITIONERS VERSUS The State of Mah. & ors. ..RESPONDENTS CORAM : R.M.BORDE & A.I.S.CHEEMA, JJ. DATE : 12TH DECEMBER, 2013 **Judgment circulated on page 95 of 2014 NUTA Bulletin**

(9) **W.P. No. 6325 OF 2013 :-** IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY NAGPUR BENCH AT NAGPUR WRIT PETITION NO.6325/2013 Dr. Anil Shivrangji Dahat and others VERSUS State of Maharashtra, through Principal Secretary, Higher and Technical Education Department, Mantralaya, Mumbai 32 and others CORAM :

B.P. DHARMADHIKARI AND P.R. BORA, JJ. DATE : 5th March 2014 **Judgment circulated on page 96 of 2014 NUTA Bulletin**

२.३.१० मा.उच्च न्यायालयाच्या विविध खंडपीठांनी दिलेले उपरोक्त नऊ निर्णय वाचण्यासाठी राज्य शासनामध्ये कोणालाही वेळ नाही ही अत्यंत दुर्दैवाची गोष्ट आहे. हे निर्णय जरी नऊ असले तरी त्यात याचिका नऊच आहेत असे नाही. प्रत्येक निर्णयामध्ये अनेक याचिका आहेत व प्रत्येक याचिकेमध्ये अनेक शिक्षक वादी आहेत. त्यांची संख्या निश्चितपणे काही शेंकड्यात आहेत. या प्रत्येक निर्णयामध्ये मा.सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाची अंमलबजावणी करण्याचे आदेश मा.उच्च न्यायालयाच्या या प्रत्येक खंडपीठांनी राज्य शासनाला दिलेले आहेत. या प्रत्येक निर्णयामध्ये तीन महिन्यांत, चार महिन्यांत, सहा महिन्यांत त्यांची थकवाकी त्यांना अदा करा असे राज्य शासनाला आदेशित करण्यात आलेले आहे. जवळ-जवळ सर्वच प्रकरणामध्ये आदेशाची अंमलबजावणी करण्याच्या मुदती संपून गेलेल्या आहेत. पण राज्य शासनाची झोप इतकी गहिरी व शिक्षकांविषयीचा द्वेष इतका अतिगहिरा आहे की, आजपावेतो राज्य शासनाकडून एकही शासननिर्णय निर्गमित झालेला नाही. राज्य शासनाने असा द्वेष करणे योग्य की अयोग्य याबाबत वाद होऊ शकेल. पण मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या १८ नोव्हेंबर २०१३ च्या निर्णयाची व उच्च न्यायालयाच्या विविध खंडपीठांनी दिलेल्या पूर्वीच्या ७ व नंतरच्या ९ निर्णयापैकी एकाही निर्णयाची अंमलबजावणी राज्य शासनाने न करणे हे सरळसरळ घटनाबाह्य वर्तन आहे. याबाबत वाद होऊ शकत नाही.

२.४.१ विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षकांची पात्रता मा. राज्यपालांच्या संमतीने करण्यात आलेल्या परिनिर्णयानीच ठरविता येते अशी विद्यापीठ कायद्यात तरतुद होती व आजही आहे. सन १९९१ ते २००० या काळामध्ये नेट-सेटची पात्रता परिनिर्णयानी कधीही सक्तीची करण्यात आलेली नव्हती. शासननिर्णय काढून तसे करता येत नाही. ही गोष्ट बाजूला ठेवली तरी त्या काळात तसा शासननिर्णय सुद्धा काढण्यात आलेला नव्हता. हे आता स्पष्ट झाले आहे. शैक्षणिक पात्रता पूर्वलक्षी प्रभावाने लावता येत नाही असा मा. सर्वोच्च न्यायालयाचा निर्णय आहे. त्याच निर्णयात असेही स्पष्ट करण्यात आले की विद्यापीठ अनुदान आयोगाने “नेट-सेटपासून मुक्तता” दिली असेल तर त्या शिक्षकांच्या सेवा नेमणूकीच्या दिनांकापासून नियमित कराव्या लागतील. विद्यापीठ अनुदान आयोगाने नेटसेट मुक्तता दिल्यानंतर नियमानुसार सर्व लाभ, मुख्यत्वे स्थाननिश्चितीचे (CAS) लाभ, ज्यांना नियमानुसार अदा करण्यात आलेले आहेत अशा शिक्षकांची संख्या महाराष्ट्रात तीन ते चार हजाराच्या जवळपास आहे. नेमणूकीच्या दिनांकापासून त्यांची सेवा धरून त्यांना सर्व आर्थिक लाभ मिळालेले आहेत, आजही मिळत आहेत. दुर्दैवाने उच्च शिक्षणमंत्री श्री. राजेश टोपे यांना द्वेषयुक्त दुर्बुद्धी सूचली व त्यांनी अशा प्रकरणी ‘रिकव्हऱ्या’ काढण्याचे आदेश दिलेत. त्यांच्या आदेशावरून अधिकाऱ्यांनी केलेले असे दोन प्रयत्न मा. उच्च न्यायालयांच्या वेगवेगळ्या खंडपीठांनी हाणून पाडले.

२.४.२ स्थाननिश्चितीचे देण्यात आलेले लाभ काढून घेण्याच्या प्रकरणी मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने दिनांक ३ सप्टेंबर २०१० रोजी सन २०१० च्या याचिका क्रमांक १८९३ मध्ये पुढील प्रमाणे निर्णय दिला होता. :- “Admitted position is that the Petitioner in these petitions are working as Lecturers in different Colleges affiliated to Pune University. It is also common ground that their pay was fixed in the senior scale and the selection grade earlier. They were also paid in the senior scale and the selection grade as per the Government Resolution dated 11th December, 1999. It is also an admitted position that now by the orders which are impugned in these petitions, the Joint Director, Higher Education has cancelled the order made by him earlier fixing the scale of pay of the Petitioners in senior scale and selection grade. It is also an admitted position that this has been done without issuing any show cause notice to the Petitioners. In our opinion, the orders made in favour of the Petitioners as a result of which there was enhancement in the pay package of the Petitioners, could not have been cancelled by the Joint Director without hearing and issuing show cause notice to them. As it is an admitted position that the orders granting senior scale and selection grade have been cancelled without granting an opportunity of being heard to the Petitioner, in our opinion, those orders will have to be set aside. In the

result, therefore, all the petitions succeed and allowed. The orders impugned in the petitions, whereby the orders made earlier fixing the scale of pay of the Petitioners in senior scale and selection grade have been cancelled, are set aside, with liberty to the Respondent No.2 to make fresh order in accordance with law. All the contentions available to both sides are kept open. Rule made absolute. No order as to costs.”

२.४.३ मा. उच्च न्यायालयाच्या औरंगाबाद खंडपीठाने दिनांक २४ मार्च २०११ रोजी १९९१ ऑफ २०११ या अशाच प्रकरणात पुढील प्रमाणे निर्णय दिला होता. :- “Admittedly, the petitioners in the present petitions are appointed as Lecturers in different colleges in this region. Admittedly, their pay was fixed in the senior scale and the selection grade earlier as per the applicable Government Resolution dated 11th December, 1999. Admittedly, the Joint Director of Higher Education, Pune Region has cancelled the order of earlier pay fixation. It is admitted fact that this exercise was carried without issuing any show cause notices to the petitioners. Thus, the petitioners are adversely affected by the order without granting an opportunity of being heard. In our opinion, therefore, those orders will have to be set aside. Further, some of the Lecturers working within the jurisdiction of Pune University with the similar grievances have succeeded on this ground, vide order dated 3rd September, 2010 passed in writ petition No. 1893/2010 and five other writ petitions, a copy of which is placed before us by learned counsel for the petitioners. In the result, all the petitions succeed and are allowed. The impugned orders are set aside with liberty to the Joint Director of Higher Education to make fresh order in accordance with law. All the contentions to both the sides are kept open. Rule made absolute. No order as to costs.”

२.४.४ पहिल्या दिवसापासून सेवा धरून प्रत्यक्षात आर्थिक लाभ देण्यात आलेल्या शिक्षकांची संख्या तीन ते चार हजाराच्या घरात आहे. या शिक्षकांना कायदेशिररित्या अनुज्ञेय झालेले हे लाभ वेकायदेशीरपणे काढून घेण्याचा प्रयत्न वर नमूद केल्याप्रमाणे पहिल्यावेळी ३० सप्टेंबर २०१० रोजी (सन २०१० ची याचिका क्रमांक १८९३ या प्रकरणामध्ये) मुंबई खंडपीठाने व दुसऱ्या वेळी दिनांक २४ मार्च २०११ च्या निर्णयान्वये (सन २०११ ची याचिका क्रमांक १९९१ या प्रकरणात) औरंगाबाद खंडपीठाने हाणून पाडला. मात्र या दोनही

प्रकरणात निर्णय प्रश्नाच्या गुणवत्तेवर झालेला नव्हता तर तो तांत्रिक मुद्यांवर व नैसर्गिकन्यायाच्या तत्त्वाचे पालन न केल्यामुळे झाला होता. “संबंधितांचे म्हणणे ऐकून न घेता आदेश काढले” या कारणावरून आदेश रद्दवादल करण्यात आले होते. दोनही प्रकरणामध्ये कायदानुसार कारवाई करण्याची मोकळीक सहसंचालकांना “The Joint Director of Higher Education to make fresh order in accordance with law.” या शब्दात देण्यात आलेली होती. या दोन प्रकरणांचे तपशील पुढीलप्रमाणे आहेत. :-

(1) W.P. No. 1893 OF 2010 :- IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY CIVIL APPELLATE JURISDICTION : WRIT PETITION NO.1893 OF 2010 Pramod D.Sonawane ...Petitioner v/s. State of Maharashtra & ors. ...Respondents CORAM: D.K.Deshmukh & N.D.Deshpande, JJ DATED: 3RD SEPTEMBER, 2010 (P 8 B 2012)

(2) W.P. No. 1991 OF 2011 :- IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE AT BOMBAY BENCH AT AURANGABAD WRIT PETITION NO. 1991 OF 2011 Sheshrao Vyankatrao Shete & another PETITIONERS VERSUS The State of Maharashtra and others RESPONDENTS CORAM : D.B. BHOSALE & M.T. JOSHI, JJ. DATED : 28th MARCH, 2011 (P 9 B 2012)

२.४.५ मा. उच्च न्यायालयाचे उपरोक्त दोन निर्णय झाल्यानंतर या विभागाचे नेतृत्व करणाऱ्या उच्च शिक्षणमंत्री श्री. राजेश टोपे यांच्यापुढे सुसंस्कृतपणे कारभार चालवायचा तर दोनच मार्ग शिल्लक होते. एक म्हणजे खरोखरच “या नेटसेटमुक्त शिक्षकांना नेमणूकीच्या दिनांकापासून देण्यात आलेले लाभ हे वेकायदेशीर असतील तर त्यांना नोटीसा देऊन, त्यांचे म्हणणे ऐकून घेऊन त्यांच्या ‘रिकव्हऱ्या’ काढा” असा शासन निर्णय निर्गमित करणे व दुसरे म्हणजे हे लाभ सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयानुसार देण्यात आलेले असल्यामुळे “अशा कोणत्याही प्रकरणी रिकव्हरी काढता कामा नये” असा शासन निर्णय निर्गमित करणे. यातील पहिल्या मार्गाचा वापर करणे त्यांना शक्य नव्हते कारण ती गोष्ट सरळसरळ सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाच्या विरोधात होती. शिक्षकांच्या विषयी ओतप्रोत द्वेषभावना मनात भरलेली असल्यामुळे त्यांना दुसऱ्या मार्गाचा वापर करता येत नव्हता. शिवाय दुसऱ्या मार्गाचा वापर करावयाचा तर “माझ्या खात्याचा कारभार नियमाप्रमाणे, धोरणाप्रमाणे, चालला पाहिजे, काहीना दिले, काहीना नाही दिले, असा पोरकटपणा असता कामा नये” अशी समन्याय बुद्धी विभागप्रमुखाच्या ठायी असणे आवश्यक असते. अशा समन्याय बुद्धीच्या संपूर्ण अभावामुळे श्री. राजेश टोपे यांना दुसऱ्या मार्गाचा वापर करता आला नाही. उपरोक्त दोनही राजमार्ग श्री. राजेश टोपे यांना बंद झाल्यामुळे त्यांनी काय करावे? त्यांनी उपरोक्त दोन न्यायालयीन प्रकरणी काहीच करू नका, मात्र अशा प्रकरणी “रिकव्हऱ्या” काढण्याचा ‘धंद’ सुरुच ठेवा, असे आपल्या अधिकाऱ्यांना आदेश देण्याच्या धर्चोट व असंस्कृत मार्गाचा वापर केला. काही

MAHARASHTRA FEDERATION OF UNIVERSITY & COLLEGE TEACHERS' ORGANISATIONS (MFUCTO) Affiliated to the AIFUCTO

Vidyapeeth Vidyarthi Bhavan, 'B' Road, Churchgate, Mumbai - 400 020

महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या कार्यकारी मंडळाच्या रविवार, दिनांक १ जून २०१४ रोजी झालेल्या बैठकीत सममत झालेला आंदोलनाच्या ठरावानुसार

राष्ट्रीय राजधानीत धरणे आंदोलन

सोमवार, दिनांक ४ ऑगस्ट २०१४ : वेळ सकाळी ११ ते ४

जंतर मंतर, नवी दिल्ली

प्रा. ए. टी. सानप
(अध्यक्ष)

डॉ. ताप्ती मुखोपाध्याय
(सचिव)

अधिकाऱ्यांनी हा धंदा पूर्वीपासूनच सुरु ठेवला होता. काहींनी तो आता नव्या जोमाने नव्याने सुरु केला.

२.४.६ असंस्कृतपणाच्या, वेकायदेशीर व ध्वोटा मार्गाचा वापर करण्याचे खुद्द उच्च शिक्षणमंत्र्यांनीच ठरविल्यामुळे अधिकाऱ्यांना रान खुले झाले. या प्रकरणी राज्यभर सारखे धोरण राहिले नाही. काही अधिकाऱ्यांनी तो धंदा अगोदरच सुरु केला होता. तो त्यांनी तेजीत आणला. काही अधिकाऱ्यांनी नव्याने तो “धंदा” सुरु करून हात ‘ओले’ करून घेण्याचा प्रयत्न केला. अनेक प्रकरणे मा. उच्च न्यायालयासमोर गेलीत. अशा सर्व प्रकरणी मा. उच्च न्यायालयाने या शिक्षकांच्या बाजूने निर्णय दिलेले. त्यापैकी संघटनेच्या दफ्तरी उपलब्ध असलेली तीन प्रकरणे पुढीलप्रमाणे. :-

(3) W.P. No. 5271 OF 2013 :- IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE OF BOMBAY BENCH AT AURANGABAD WRIT PETITION NO.5271 OF 2013 CORAM : MOHIT S. SHAH, C.J. AND SUNIL P.DESHMUKH, J. DATE : 28 th AUGUST 2013 JUDGMENT (PER SUNIL P.DESHMUKH, J.) (P 145 B 2013)

(4) W.P. No. 4994 OF 2013 :- IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE OF BOMBAY BENCH AT AURANGABAD WRIT PETITION NO. 4994 OF 2013 [CORAM : R . M. BORDE AND SUNIL P.DESHMUKH, J.J.] DATE : 13 th SEPTEMBER 2013 JUDGMENT (PER SUNIL P.DESHMUKH, J.) (P 205 B 2013)

(5) W.P. No. 6659 OF 2013 :- IN THE HIGH COURT OF JUDICATURE OF BOMBAY BENCH AT AURANGABAD WRIT PETITION NO.6659 OF 2013 Dr.Uttam Pralhadrao Dolhare and Ors... Petitioners VERSUS The State of Maharashtra, through its Secretary, Higher Education Department, Mantralaya, Mumbai. and Ors....Respondents CORAM : R.M.BORDE & SUNIL P.DESHMUKH, JJ. DATE :10th October, 2013. ORAL JUDGMENT (Per Sunil P. Deshmukh, J.) (P 216 B 2013)

२.४.७ ज्या शिक्षकांना नेमणुकीच्या दिनांकापासून सेवा धरून सर्व लाभ देण्यात आलेले आहेत. त्यातील काहींच्या बाबतीत “रिकव्हरी” काढण्याचा तिसरा प्रयत्न मा. औरंगाबाद उच्च न्यायालयाच्या खंडपीठाने २८ ऑगस्ट २०१३ रोजीच्या निर्णयाने हाणून पाडला. हा निर्णय प्रश्नाच्या गुणवत्तेवर झालेला आहे असे आपणास दिसून येईल. “म्हणणे ऐकून न घेता रिकव्हरी काढली” ही बाब या प्रकरणातसुद्धा होतीच. मात्र मा. खंडपीठाने त्या मुद्यावरून निर्णय दिलेला नसून प्रश्नाच्या गुणवत्तेच्या मुद्यावरून निर्णय दिलेला आहे. “ही ‘रिकव्हरी’ काढणे योग्य कसे आहे” याबाबतचे शासनाचे/सहसंचालकाचे म्हणणे न्यायालयाने ऐकून घेतले व त्याची आपल्या निर्णयाच्या परिच्छेद ८ व ९ मध्ये नोंदही केलेली आहे. शासनातर्फे रिकव्हरीचे समर्थन करतांना पहिला मुद्दा या सर्वांच्या सेवा “अॅडव्हॉक” आहेत असा मांडण्यात आला. दुसरा मुद्दा १८ ऑक्टोबर २००१ च्या शासननिर्णयाचा मांडण्यात आला होता. त्या निर्णयाप्रमाणे पीएचडी. मिळाल्याच्या तारखेपासून सेवा धरली जाईल असे त्यात आहे. तिसरा मुद्दा विद्यापीठ अनुदान आयोगाने एक्झॅम्शन देतांना ते कोणत्या तारखेपासून द्यावे ते कळविले नाही हा होता व चौथा मुद्दा २७ जून २०१३ च्या शासननिर्णयाबाबतचा मांडला गेला. मुख्यत्वे या चार मुद्द्यांच्या आधारे शासनांनी आपल्या रिकव्हरीच्या आदेशाचे समर्थन या प्रकरणात केले होते. हे सर्व मुद्दे मा. खंडपीठाने फेटाळून लावले.

२.४.८ मा. मुख्य न्यायमूर्तीच्या अध्यक्षतेखालील औरंगाबाद खंडपीठाने दिनांक २८ ऑगस्ट २०१३ रोजी सन २०१३ च्या याचिका क्रमांक ५२७१ मध्ये ‘रिकव्हरी’ काढण्याच्या बाजूने शासनाने उपस्थित केलेले सर्व मुद्दे फेटाळून लावले व त्या मुद्द्यांचा आपल्या निर्णयात यथायोग्य समाचार घेतलेला आहे. तो

संघटनेच्या जिल्हा कार्यकारिणी व तालुका कार्यकारिणीच्या तातडीच्या सभा

संघटनेच्या जिल्हा कार्यकारी मंडळांच्या व तालुका कार्यकारी मंडळांच्या तातडीच्या बैठकी आयोजित करण्यात याव्यात. जिल्हा पदाधिकाऱ्यांनी व तालुका पदाधिकाऱ्यांनी आपआपल्या जिल्ह्यामध्ये व तालुक्यामध्ये दारे आयोजित करून उपरोक्त मेळावे/आंदोलन यशस्वी करण्यासाठी कार्यरत व्हावे अशी विनंती करण्यात येत आहे. - डॉ. अनिल ढगे, सचिव “नुटा”

पुढीलप्रमाणे :-

(i) “अॅडव्हॉक सर्व्हिस” असण्याबाबतचा : त्याबाबत मा. खंडपीठाने असे नमुद केले आहे की, “This Court in its order dated 01.08.2013 has found that benefits of CAS cannot be denied to such teachers by considering them ad hoc appointees.”

(ii) १८ ऑक्टोबर २००१ च्या शासननिर्णयाचा दुसरा मुद्दा शासनातर्फे उपस्थित केला होता, त्याला मा. खंडपीठाने पुढील शब्दात गैर ठरविले आहे. :- “Under the circumstances Government Resolution dated 18.10.2001 is of little significance and cannot be relied upon or resorted to, to support the impugned actions. Having regard to the aforesaid, the recourse to government resolution dated 18.10.2001 by the concerned authorities, is of no avail to them to justify the impugned orders.”

(iii) विद्यापीठ अनुदान आयोगाने ५.११.२००८ च्या पत्रात एक्झॅम्शन देतांना कोणत्या तारखेपासून लाभ द्यावेत हे आम्हाला कळविले नाही असा मुद्दा शासनातर्फे उपस्थित करण्यात आला होता, याबाबत मा. न्यायालयाने १६ ऑगस्ट २०११ रोजी प्रधान सचिव, उच्च शिक्षण यांना पाठविलेल्या व त्यानंतर त्याच महिन्यात महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या सचिवांना विद्यापीठ अनुदान आयोगाने दिनांक २६ ऑगस्ट २०११ रोजी पाठविलेल्या पत्राचा निर्णयाच्या परिच्छेद १८ मध्ये उल्लेख करून “It is also not in dispute that the UGC has resolved to grant exemption to the teachers who were appointed during 1991 to 2000 and has also stated that *Therefore, the services of such teachers, for all purpose, should be counted from the date of their regular appointment.* (Vide communication of UGC dated 26.08.2011).” असा निर्णय दिलेला आहे. या दोनही पत्रांचा त्या निर्णयाच्या परिच्छेद १२ मध्ये सुद्धा तपशीलवार उल्लेख आहे.

२.४.९ विधानपरिषदेमध्ये नेट-सेटमुक्त शिक्षकांच्या बाबतीत अनेक आश्वासने शासनातर्फे देण्यात आली पण शासनाने त्यांचे पालन केले नाही. सभागृहाच्याबाहेर महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाला शासनाने अनेक लेखी आश्वासने दिलीत पण त्यांचे पालन झाले नाही. राज्याच्या मा. मुख्यमंत्र्यांनी दिलेला लिखित शब्दसुद्धा पाळला गेला नाही. आता माननीय उच्च न्यायालयासमोर दिलेला शब्द सुद्धा शासन पाळत नाही, असे लक्षात आल्यावर खुद्द मा. उच्च न्यायालयानेच शासनाच्या या भूमिकेला तडाखा हाणला. दिनांक १० मे २०१३ रोजी मा. मुख्य न्यायाधीश पीठासीन असलेल्या मुंबई खंडपीठासमोर शासनाच्या वतीने सन १९९१ ते १९९९ या काळात सेवेत आलेल्या नेटसेट मुक्त शिक्षकांच्या बाबतीत “यातील सर्व शिक्षकांचे वेतन, झालेली वेतननिश्चिती व त्यांना यापूर्वी देण्यात आलेल्या वार्षिक वेतनवाढी यांचे संरक्षण केले जाईल. त्यात कोणतीही कपात (रिकव्हरी) केली जाणार नाही” असे स्पष्टपणे शासनातर्फे मान्य करण्यात आले होते. शासनाने न्यायालयात काय मान्य केले आहे याची पूर्ण माहिती असूनही रिकव्हरीचा धंदा सुरुच ठेवण्यात आला होता. १० मे २०१३ रोजी तुम्ही न्यायालयात काय कबूल केले याची तुम्हाला आठवण राहत नाही. याबाबत २८ ऑगस्ट २०१३ च्या निर्णयात खंडपीठाने शासनाची चांगलीच खरडपट्टी काढली आहे ती पुढील शब्दात :-

“It appears that in Writ Petition (Lodging) No.1326/2012, a statement was made on behalf of the State Government that Government Resolution would be issued exempting teachers, who were appointed after following prescribed procedure during the period from 19.09.1991 to 03.04.2000, and stating that a GR will be issued granting exemption from NET / SET to those teachers who were appointed during 1991 to 2000 and the Government and the Universities would protect the pay fixation, including increments already paid to the teachers and, therefore, there will be no recovery of annual increments which the teachers have already earned....It is nobodys case that the petitioners are not otherwise qualified or their appointments have not been approved by the University or they do not possess requisite qualifications except NET / SET. It is also not the case of the respondent authorities that the petitioners do not fulfill the conditions referred to in the Government

Resolution dated 27.06.2013.”

२.४.१० गुणवत्तेवर शासनाचे सर्व मुद्दे मा. उच्च न्यायालयाने फेटाळून लावले व 'रिकव्हरी'चे आदेश रद्द करणारा निर्णय मा. खंडपीठाने परिच्छेद २१ मध्ये पुढीलप्रमाणे दिलेला आहे. :- “Consequently, all the petitions succeed. The impugned communications dated 14.02.2013, 21.02.2013 (Writ Petition No. 5810/2013) 25.02.2013 (Writ Petition No.5272/2013), 06.06.2013 issued by Joint Director of Higher Education and further communications issued by the respondent No.6 college dated 26.02.2013 (in Writ Petition No. 5810/2013) and 26.06.2013 pursuant thereto, stand quashed and set aside, and would be ineffective and inoperative.”

२.४.११ 'रिकव्हऱ्या' काढण्याचा हा धंदा खुद्द उच्च शिक्षणमंत्र्यांच्या प्रोत्साहनाचेच सुरु झालेला असल्यामुळे आणखी काही प्रकरणे न्यायालयापुढे गेलीत. सन २०१३ च्या याचिका क्रमांक ४९९४ मध्ये मा. औरंगाबाद खंडपीठाने दिनांक १३ सप्टेंबर २०१३ रोजी दिलेल्या निर्णयात शासनाचे आदेश रद्दबादल ठरविले ते पुढीलप्रमाणे :- “.....that the Government Resolution dated 18.10.2001, being of little significance, recourse to Government Resolution dated 18.10.2001 in the face of Government Resolution dated 27.06.2013, is unsustainable and as such the impugned orders dated 21.02.2013 and 06.06.2013 issued by the Joint Director of Higher Education, Nanded Region, Nanded and further communications issued pursuant to the same are liable to be quashed and set aside and same are accordingly quashed and set aside and would be ineffective and inoperative.”

२.४.१२ पुढे पुढे 'रिकव्हऱ्या' काढण्याचा हा धंदा एवढा तेजीत आला की खुद्द उच्च शिक्षणमंत्र्यांच्या सूचनेवरून सहसंचालकांनी रिकव्हऱ्या तर काढल्याच पण “रिकव्हऱ्या पूर्ण होत नाही तोपर्यंत त्यांचे पगार थांबवून ठेवा” असा अत्यंत बेकायदेशीर व निर्लज्जपणाचा आदेश काढला. सन २०१३ च्या याचिका क्रमांक ६६५९ मध्ये औरंगाबाद खंडपीठाने दिनांक १० ऑक्टोबर २०१३ रोजी रिकव्हऱ्यांचे आदेश व सोबतच पगार थांबवून ठेवण्याचे आदेश हे दोनही पुढील शब्दात रद्दबादल ठरविले. :- “Accordingly, the communications dated 6.6.2013 (Exhs. S and J to respective writ petitions), issued by respondent no. 3 are, quashed and set aside. Eventually, **detained salaries of petitioners be released as early as possible.**”

२.४.१३ मा. उच्च न्यायालयाच्या अनेक खंडपीठांनी रिकव्हऱ्या काढण्याचे आदेश बेकायदेशीर ठरवून रद्दबादल ठरविले. खुद्द शासनाने उच्च न्यायालयात दिनांक १० मे २०१३ रोजी मुंबई येथे मा. मुख्य खंडपीठासमोर आम्ही कोणाचीही रिकव्हरी काढणार नाही असे मान्य केले. १० मे २०१३ च्या मा. मुंबई खंडपीठाच्या निर्णयामध्ये ते पुढील शब्दात नोंदविले आहे. :- “...the Government and the Universities will protect the pay and the pay fixation including increments already paid to the teachers and therefore, there will be no recovery of annual increments which the teachers have already earned. Similarly there will be no recovery of other benefits.” बारा महिन्यांपेक्षा जास्त काळ होऊन गेला तरी याबाबतचा शासननिर्णय उच्च शिक्षणमंत्र्यांनी निर्गमित केलेला नाही. शिक्षकांचा एवढा अमर्याद द्वेष करण्याचा उच्च शिक्षणमंत्र्यांना अधिकार आहे काय? यावर एखाद्यावेळी वाद होऊ शकतो.

परंतु न्यायालयासमोर मान्य करून त्यानंतरसुद्धा त्याच्या उलट कृत्ये चालू ठेवल्यामुळे होणारा मा. उच्च न्यायालयाचा अवमान करण्याचा त्यांना अजिबात अधिकार नाही. याबाबत वाद होऊ शकत नाही. न्यायालयात कबूल करून एक वर्षाच्यावर काळ उलटून गेला तरी त्याबाबतचा शासननिर्णय अजूनही शासनाने काढलेला नाही.

३. सन २०१३ मध्ये महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या नेतृत्वाखाली जे परीक्षेच्या कामाशी असहकार आंदोलन झाले त्या आंदोलन काळातील दोन महिन्यांचे वेतन अदा न करण्याचा उच्च शिक्षणमंत्री श्री. राजेश टोपे यांनी घेतलेला निर्णय संपूर्णपणे बेकायदेशीरपणाचा असून कोणत्याही नियमाचा किंवा परिणियमाचा कवडीभर आधार नसतांना शिक्षकाविषयीच्या द्वेषपूर्ण भावनेतून त्यांनी तो घेतलेला आहे. उच्च शिक्षणमंत्र्यांच्या या उपक्रमाला 'नागवे' करणारी तपशीलवार माहिती या परिच्छेदात नमूद केलेली आहे.

३.१ याबाबत महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या वतीने राज्याच्या मा. उच्च शिक्षण मंत्र्यांना दिनांक २७ मे २०१३ रोजी एक तपशीलवार निवेदन सादर करण्यात आले आहे. त्या निवेदनामध्ये परिच्छेद १२ मध्ये शासनाला स्पष्टपणे पुढील प्रमाणे कळविण्यात आले होते :- “MFUCTO states that even when a teacher is placed on suspension for misconduct of a serious nature, the Statutes of all the Universities as also MCSR provide for subsistence allowance to be paid at 50% of the salary, to be enhanced by to 75% on completion of 120 days and in some cases full salary to be paid after 4 months. Not releasing salaries for the months of March and April 2013 to teachers who have attended to their college level duties by remaining present and signing the muster, amounts to an act which is unsupported by any law and/or Statute and/or rules.”

३.२ सन १९७५ च्या आणिवानीत राज्यशासनाला जे कायदेशीरपणे करणे शक्य झाले नाही ते आज सन २०१३-१४ मध्ये बेकायदेशीरपणे करण्याचा श्री. राजेश टोपे यांचा द्वेषमुलक प्रयत्न निंद्य तर आहेच पण तो हास्यास्पदसुद्धा आहे. परीक्षेचे काम हे 'मेहनताना' देऊन करावयाचे काम न ठेवता ते शिक्षकांच्या कामाचाच एक भाग ठरविण्यासाठी नियमातच तरतूद करण्याचा एक प्रयत्न २५ ऑक्टोबर १९७७ च्या एका शासननिर्णयान्वये करण्यात आला होता. विद्यापीठ अनुदान आयोगाची मार्गदर्शक तत्त्वे व त्या काळातील याबाबत देशाच्या पातळीवर असलेल्या मानदंडाच्या तो विरोधात होता. प्रकरण न्यायालयात गेले. मुळ प्रयत्नाला कोणताही आधार नसल्याने शासनाला आपले पाऊल मागे घ्यावे लागले. उच्च न्यायालयात 'कन्सेन्ट टर्मस' दाखल झाले व ती अट रद्द करण्याचे शासनाने मान्य केले. त्याप्रमाणे २५ ऑक्टोबर १९७७ रोजी नवीन शासन निर्णय निघाला. आपल्या दिनांक २७ मे २०१३ च्या निवेदनाद्वारे महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाने या सर्व बाबी श्री. राजेश टोपे यांच्या लक्षात आणून दिल्या होत्या. त्या पुढीलप्रमाणे :-

3. In connection with the issue of examination duty to be assigned to the teachers, we wish to point out the various historical developments. In 1975 when the Emergency declared by the central government was still operating, Government of Maharashtra had issued GR No. USG-1174/104287-II dated 4th October 1975 in which dealing with examination duty, it was in para.11 stated as under:

11. Remuneration for examinership: The revised pay-scales are inclusive of an element on account of remuneration for examination work. Consequently, the

“It emerges from the affidavit in reply filed by UGC that its regulations of 1991 were not implemented by Government of Maharashtra”

- See High Court Judgement dated 17th October 2013 महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या ठरावाचा परिच्छेद २.३.३ (११) पहा.

University/College teachers getting the revised scale will not be entitled to any remuneration for examination work in any University/College within the State. Failure to do examination work allotted, will be taken to mean dereliction of duty and apart from any action which the University may take, **the teachers will make themselves liable to being denied the benefit of the revised scale.** (Hereto and marked as EXHIBITA is a copy of the said Circular dated 4-10-1975.)

Immediately thereafter, the Universities in the State came out with circulars in connection with examination duty and non-entitlement to examination remuneration. One such Circular was issued by the Vice Chancellor of the University of Bombay dated 13th October 1975 addressed to the Principals of Colleges and in its very first paragraph, it was stated as under:-

“As you are aware, no payment for examination work will be made at the coming October examination. The Secretary Education Department has also duly intimate that failure to do the work assigned to a teacher shall be treated as dereliction of duty.” (Hereto and marked as EXHIBITA/1 is a copy of the said Circular dated 13-10-1975.)

4. MFUCTO considers it necessary to point out that between MFUCTO and Government of Maharashtra meetings took place presided over by the Hon ble Chief Minister in the presence of officials who included the Chief Secretary of the State and after protracted discussion took place leading to Consensus I, II & III came to be drawn up. **In the second consensus at para.4 the following agreement was reached on Examination Remuneration:-**

“Examination Remuneration: In this regard, the U.G.C. and the Government of India had recommended that no remuneration will be payable in respect of examinations held by the institutions concerned. The State Government had, however, changed this in the Government Resolution of 4th October 1975 to the effect that no remuneration will be payable for examination work in any University College within the state. **Subsequently, the State Government had relaxed this and agreed that remuneration may be paid for examination work undertaken by a teacher from a University other than the University within whose jurisdiction that teacher s working.** The MFUCTO invited attention in this connection to the Sen Committee s recommendations. It was agreed that the final decision in this regard will be taken by the State Government after further examination of the issue in the light of the view expressed by the MFUCTO.” (Hereto and marked as EXHIBIT B is a copy of the said Consensus dated 23rd April 1977.)

5. In view of such developments, the University and College Teachers in the State started agitation against the provisions of the GR including on the examination issues under the banner of MFUCTO. This later on moved into the Hon ble High Court, Bombay (Appellate Side) being W.P. No.2630 of 1976 (Maharashtra Federation of University & College

Teachers Organization v/s. State of Maharashtra & 12 Ors). This Petition was disposed of by the Hon ble High Court by Order dated 22nd September 1977 after the parties had entered into consent terms which came to be filed in the Hon ble High Court. **The terms of settlement which was reached after several hours of negotiation between the parties, is annexed hereto and marked as EXHIBIT C which was dated 22-9-1977.** Item No. 5 under the title Remuneration for Examinership of the said settlement dealt with the issue of examination and payment of remuneration.

6. After the Hon ble Court disposed of the Petition in terms of the Consent terms, Government came out with modified GR No.USG-1177/129387/XXXII(Cell) dated 25th October 1977. Under Item No. X, it was provided as under:-

X. Remuneration for Exminership: University/ College teachers should be entitled to examination remuneration only in respect of external examinations conducted by the Universities. For internal assessment/home examinations being conducted by the colleges/ Universities at present or which may be introduced as a measure of examination reform (including the semester system), no remuneration shall be payable to the University/ College teachers irrespective of the fact whether the marks obtained by a student in such internal assessment/home examinations are decided to be taken into account while declaring the final result of the student. (Hereto and marked as EXHIBIT D is a copy of the said revised GR dated 25th October 1977.)

३.३ सर्व शिक्षकांना परीक्षेचे काम करावे लागते असे नाही. विद्यापीठांचे परिनियम, अध्यादेश, नियम यानुसार त्या त्या कामासाठी जे जे शिक्षक पात्र असतील त्यापैकी काहींची निवड विद्यापीठाच्या विविध प्राधिकारिणीमार्फत व समित्यांमार्फत केली जाते व त्यांनाच ते काम दिले जाते व त्याकामाबद्दल स्वतंत्रपणे 'मेहनताना' दिला जातो. त्यासाठी विद्यापीठ स्वतंत्रपणे 'परीक्षा फी' घेत असते. असे असतांना वेतनाशी ही बाब जोडणे योग्य नाही ही बाब महासंघाने २७ मे २०१३ रोजी उच्च शिक्षणमंत्र्यांना दिलेल्या निवदनातील परिच्छेद ९ नुसार लक्षात आणून दिली होती. ती पुढीलप्रमाणे :-

“9. MFUCTO submits that thus such of the teachers as are required to be assigned examination duty are assigned the duty from time to time by giving to them letters for setting of question papers; translation of question papers from medium to another; moderation of question papers; proof reading; assessment of answer scripts; moderation of answer scripts, random checking of answer scripts; conduct of Practical/ Sessional/Viva Voce examination; evaluation of dissertations, theses and/or project work; work relating to the conduct of University Examinations e.g. duties as Conductor/Senior Supervisor/ Officer-in-charge of Junior Supervisor/ Invigilator, etc.; settlement of marks; work on various committees in relation to examination work; and submission of Model Answers where required. **The said examination duties are separately remunerated which are prescribed**

मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या १८ नोव्हेंबर २०१३ च्या निर्णयाची व उच्च न्यायालयांच्या विविध खंडपीठांनी दिलेल्या पूर्वीच्या ७ व नंतरच्या ९ निर्णयापैकी एकाही निर्णयाची अंमलबजावणी राज्य शासनाने न करणे हे सरळसरळ घटनाबाह्य वर्तन आहे.

महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या ठरावाचा परिच्छेद २.३.१० पहा.

by Ordinances and/or Statutes in the different universities. It is necessary to point out that remuneration for examination related work is separate and therefore, on account of non-co-operation in examination related work, the salaries and allowances of teachers for their regular work cannot be withdrawn. In fact, the examination remuneration paid and payable to the teachers come from the fees collected from the students separately as examination fees by the colleges and Universities for each examination and even for re-examination. It does not come from the government aid whereas salaries paid by the Government.”

३.४ विद्यापीठाचा कायदा, नियम, परिनियम यामध्ये कुठेही परीक्षेच्या कामाबाबत कारवाई करण्याचा उच्च शिक्षणमंत्र्यांना अधिकार नाही. तर तो फक्त विद्यापीठालाच आहे. ही गोष्ट महासंघाच्या याच निवेदनाच्या परिच्छेद १० मध्ये नमुद करण्यात आली होती ती पुढील शब्दात :-

“10. There is no provision whatsoever in the Act and/or any other Rules and Regulations in the State of Maharashtra to prevent release of salaries of teachers for non-cooperation in the University-related examination duties. The act of the Government in not releasing the salaries of teachers for the months of and March and April 2013 on account of their participation in the non-cooperation in examination duty is therefore totally illegal and improper. The teachers who were part of the MFUCTO call for non-cooperation in the University-related Examination have attended to their college level duties during the entire period having gone to the college, signed the muster roll daily and performed academic, co-curricular and extra-curricular activities. The attempt to apply the principle of No Work, No Pay is unwarranted, not valid and legally untenable.”

३.५ परीक्षेच्या कामात हयगय केली असेल तर कारवाई करण्याचा विद्यापीठ कायद्याच्या कलम ३२ अन्वये विद्यापीठाला अधिकार आहे. त्याप्रमाणे काही विद्यापीठांनी 'कारणे दाखवा' नोटीसासुद्धा काढल्या होत्या. त्याबाबत मा. उच्च न्यायालयाने दिनांक १० मे २०१३ रोजी स्पष्टपणे "महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाने परीक्षेच्या कामाशी सहकार्य करण्याचे आज मान्य केले असल्याने आता या कारणे दाखवा नोटीसा मागे घ्या." असे आदेश दिले होते. ही गोष्ट महासंघाच्या २७ मे २०१३ च्या निवेदनाने श्री. राजेश टोपे यांच्या लक्षात आणून दिली होती. ती पुढील शब्दात :-

“It is brought to your kind notice that even though University is conferred with the power of taking disciplinary action in respect of misconduct, if any, under Section 32(5)(g) of the Act, after the government's commitment before the Hon ble High Court in respect of different demands and after the good gesture shown by MFUCTO in announcing the withdrawal of agitation, the Hon ble High Court was pleased to direct as under:

22) Now finally coming to the question of show

cause notices which might have been issued by the University or the Colleges, learned Counsel for respondent No.2 association states that members of respondent No.2 Association will extend utmost cooperation for the examination work from tomorrow. In view of the above assurance from respondent No.2 Association, we direct the concerned teachers also to give individual undertakings that henceforth they will render co-operation for examination and other related work. We are of the view that Universities and the Colleges may not take any further action against the concerned teachers who give such undertakings.”

३.६ राज्य शासनाने योग्यवेळी योग्य निर्णय घेतले नाही त्यामुळे हे आंदोलन लांबत गेले असे नमुद करणे आम्हाला भाग पडत आहे असा ताशेरा मा. उच्च न्यायालयाने आपल्या निर्णयात नोंदविला. श्री. राजेश टोपे यांनी कदाचित तो वाचला नसेल म्हणून महासंघाने आपल्या २७ मे २०१३ च्या निवेदनाद्वारे तो त्यांच्या लक्षात आणून दिला होता. महासंघाच्या निवेदनातील तो भाग पुढीलप्रमाणे :-

“It is pertinent and relevant to point out that the Hon ble Court in its Order has stated at para.23 as under:

23) We are constrained to make these observations because the teachers of respondent No.2-Association were of the view that they are entitled to certain demands and even if the State Government and the Universities were not inclined to accept all the demands in their entirety, nothing prevented the State Government from coming out with their decision and issuing a G.R. If such decision had been taken earlier and if respondent No.2-Association or teachers were not satisfied with the decision, they would have taken necessary legal proceedings for enforcement of their alleged rights. It appears that decision was not taken by the Government and, according to respondent No.2-Association, therefore, they were compelled to take recourse to non co-operation to the examination related work.”

३.७ कोणत्याही शिक्षकांची किंवा कर्मचाऱ्यांची एक वार्षिक वेतन वाढ जरी थांबवायची असेल तर त्यासाठी कारणे दाखवा नोटीस द्यावी लागते, त्यांचे म्हणणे ऐकून घ्यावे लागते व त्यानंतरच सक्षम प्राधिकारिणीला किंवा प्राधिकार्याला त्याबाबत निर्णय घेता येतो. कायद्याच्या आधाराशिवाय असे करता येत नाही. महासंघाने दिनांक २७ मे २०१३ च्या निवेदनाद्वारे ही गोष्ट श्री. राजेश टोपे यांच्या लक्षात आणून दिली होती. ती पुढील शब्दात:-

“15. MFUCTO states that there are rulings of the Hon ble Supreme Court of India which are relevant to the issues between MFUCTO and Government of Maharashtra one of which is Khemchand V/s. Union of India (AIR 1963 SC 687 = 1963 Supp. I SCR 229) in which it is stated that, Right to arrears of pension, Pay and Allowances constitute property . Deprivation of such property would amount

सन २०१३ मध्ये महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या नेतृत्वाखाली जे परीक्षेच्या कामाशी असहकार आंदोलन झाले त्या आंदोलन काळातील दोन महिन्यांचे वेतन अदा न करण्याचा उच्च शिक्षणमंत्री श्री. राजेश टोपे यांनी घेतलेला निर्णय संपूर्णपणे बेकायदेशीरपणाचा असून कोणत्याही नियमाचा किंवा परिनियमाचा कवडीभर आधार नसतांना शिक्षकांविषयीच्या द्वेषपूर्ण भावनेतून त्यांनी तो घेतलेला आहे.

to penalty on the employee which without any authority or law in that behalf if imposed would be illegal.”

३.८ राज्याच्या मा. मुख्यमंत्र्यांनी ९ व १० मे २०१३ रोजी वृत्तपत्रांमध्ये मुलाखती देऊन प्राध्यापकांनी पुढच्या दोन दिवसात आंदोलन मागे घेतले तर त्याबाबत कोणतीही कारवाई केली जाणार नाही असे जाहीर केले होते. “सभ्य गृहस्थाचा शब्द” म्हणजे काय असतो याची शासनाने आठवण ठेवावी असेही महासंघाने २७ मे २०१३ च्या शासनाला पाठविलेल्या या निवेदनाच्या परिच्छेद १६ मध्ये नमूद केले होते. ते पुढील शब्दात :- “ MFUCTO submits that the Hon'ble Chief Minister, Shri Prithviraj Chavan had through newspapers and mass media called upon the agitating college teachers to resume duties within two days. In the Hon'ble High Court MFUCTO had proposed withdrawal of the agitation with immediate effect and from 11th May 2013 the teachers have reported for duties. In the light of this MFUCTO hopes that Government of Maharashtra will honour the gentleman's promise given by no less a person than the Hon'ble Chief Minister of the State and issue directions for the release of salaries of teachers for the months of March and April 2013 which have been withheld. ”

३.९ मा. उच्च न्यायालयाच्या १० मे २०१३ च्या आदेशाच्या परिच्छेद २१ मध्ये याबाबत संघटनेने शासनाशी चर्चा करावी असे पुढील शब्दात नमूद करण्यात आले होते. “On this issue, we do not propose to express any opinion. We are of the view that, this issue also respondent No.2 Association may discuss with the authorities for considering as to how much salary should be released to the teachers who have not extended their co-operation for the examination related work.” मा. खंडपीठाने दिलेल्या उपरोक्त आदेशाचा आदर करण्याची संधी उच्च शिक्षणमंत्र्यांच्या हातून जाऊ नये म्हणून दिनांक २७ मे २०१३ च्या महासंघाच्या निवेदनाच्या १७ व्या परिच्छेदामध्ये शासनाला पुढील प्रमाणे विनंती करण्यात आली होती. “ MFUCTO therefore prays that - (A) The government be good enough to immediately direct the Joint Directors of Higher Education to release the withheld salaries without any further loss of time. (B) Alternatively government grants time to the MFUCTO for holding discussion on this subject as directed by the Hon'ble High Court.” मा. उच्च न्यायालयाने संघटनेशी याबाबत चर्चा करा असे आदेश दिले होते. संघटनेने पत्र लिहून तशी विनंती केली. न्यायालयाचे आदेश असतांना अशी चर्चा सुद्धा न करण्याचे कृत्य न्यायालयाप्रती अनादर दाखविणारे असून न्यायालयाचा अवमान करणारे होय.

३.१० कोणतीही कारणे दाखवा नोटीस न देता, ज्यांचा पगार आपण कापतो त्यांचे म्हणणे ऐकून न घेता, कायद्याने किंवा नियमाने कोणताही अधिकार दिलेला नसतांना दोन महिन्यांचा पगार थांबवून धरण्याचे आदेश निर्गमित करण्याचे श्री. राजेश टोपे यांचे कृत्य हे केवळ बेकायदेशीरच नव्हे तर शिक्षकांच्या प्रती ओतप्रोत द्वेषभावना (ill will) व्यक्त करणारे असून मंत्री या नात्याने कोणत्याही समूहाविषयी अशी द्वेषभावना आपण ठेवणार नाही या मंत्री म्हणून घेतलेल्या शपथेचा भंग करणारे आहे. हे जेवढे खरे तेवढेच हेही खरे की या प्रश्नाबाबत संघटनेशी चर्चा करा असे मा. न्यायालयाचे आदेश असतांना साधू चर्चा न करणारा त्यांचा स्वभावजन्य उद्धटपणा हा न्यायालयाचा अवमान करणारा असून त्यांचे हे वर्तन भारतीय घटनेच्या विरोधी आहे.

४. ग्रॅज्युईटीच्या बाबतचा निर्णय :- १ जानेवारी २००६ नंतर पण २१ ऑगस्ट २००९ पूर्वी सेवानिवृत्त झालेल्या विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन प्राध्यापकांना तसेच इतरही अधिकारी व कर्मचारी यांना सेवानिवृत्ती समयी अदा करावयाच्या ग्रॅज्युईटी संदर्भात मा. सर्वोच्च न्यायालयाने दिनांक ३० जानेवारी २०१३ रोजी “In the result, the appeal is allowed and the impugned order is set aside. The cut-off date, i.e. 01.09.2009 specified in G.R.dated 21.08.2009 is declared unconstitutional ” असा निर्णय दिला व त्यामुळे १ जानेवारी २००६ नंतर सेवानिवृत्त झालेल्या काही शिक्षकांना ५ लक्ष रुपये व काही शिक्षकांना ७ लक्ष रुपये ग्रॅज्युईटी अदा करण्याचा राज्य शासनाचा भेदभाव करणारा शासन निर्णय रद्द झाला. मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या त्या निर्णयाच्या आधारे मा. मुंबई उच्च न्यायालयाच्या खंडपीठाने “SHIVAJI UNIVERSITY TEACHERS ASSOCIATION (SUTA), Through Secretary, Dr.R.H. Patil and Ors. ...PETITIONERS. VERSUS The State of Maharashtra, Through the Secretary, Ministry of Higher And Technical Education and Anr. ...RESPONDENTS.” या सन २०१३ च्या याचिका क्रमांक ६३६९ मध्ये दिनांक ३ सप्टेंबर २०१३ रोजी “We direct the State Government to take a policy decision on the basis of the order of the Apex Court dated 30th January, 2013, within a period of four weeks from today;” असा निर्णय दिला चार आठवड्यांच्या आत शासनाने धोरणात्मक निर्णय तर घेतला नाहीच पण आकसाने पुनर्विचार याचिका (Review Petition) दाखल केली. मा. सर्वोच्च न्यायालयाने राज्य शासनाची ही पुनर्विलोकन याचिका दिनांक १३.१०.२०१३ रोजी “The review petition is accordingly dismissed.” या शब्दात डिसमिस केली. तरी अजूनही राज्य शासनाने याबाबत धोरणात्मक निर्णय निर्गमित केलेला नाही. राज्यशासनाची ही कृती शिक्षक या समुहाप्रती द्वेषभावना व्यक्त करणारी आहे. हे जेवढे खरे तेवढेच हेही खरे की ही कृती न्यायालयाचा अवमान करणारी असून घटनाविरोधी आहे.

५.१ सन १९९६ नंतर निवडश्रेणीमध्ये गेलेल्या व त्या श्रेणीत पाच वर्षांची सेवा ज्यांनी पूर्ण केलेली आहे, अशा शिक्षकांची १४९४० च्या टप्प्यावर वेतननिश्चिती करण्याचा लाभ न देण्याबाबत राज्य शासनाने स्वीकारलेले कमालीच्या आकसाचे धोरण मा. उच्च न्यायालयातील अनेक निर्णयांनी निष्प्रभावी ठरविले आहे. संघटनेच्या कार्यालयात या संदर्भात उपलब्ध असलेले मा. उच्च न्यायालयाचे अकरा निर्णय पुढील प्रमाणे :-

(१) मा. मुंबई खंडपीठाने सन २०११ च्या याचिका क्रमांक ९२१८ मध्ये दिनांक २९ फेब्रुवारी २०१२ रोजी दिलेला निर्णय, (P31NB2012) (२) मा. मुंबई खंडपीठाने सन २०११ च्या याचिका क्रमांक ४४७५ मध्ये दिनांक २० मार्च २०१३ रोजी दिलेला निर्णय, (P66NB2012) (३) मा. नागपूर खंडपीठाने सन २०१२ च्या याचिका क्रमांक १९६० मध्ये दिनांक ३० एप्रिल २०१३ रोजी दिलेला निर्णय, (P83NB2013) (४) मा. औरंगाबाद खंडपीठाने सन २०११ च्या याचिका क्रमांक ६८९४ मध्ये दिनांक २७ एप्रिल २०१२ रोजी दिलेला निर्णय, (P66NB2012) (५) मा. नागपूर खंडपीठाने सन २०१२ च्या याचिका क्रमांक ८५३ मध्ये दिनांक २९ नोव्हेंबर २०१२ रोजी दिलेला निर्णय, (P99NB2012) (६) मा. नागपूर खंडपीठाने सन २०१३ च्या याचिका क्रमांक ३०९४ मध्ये दिनांक २७ जून २०१३ रोजी दिलेला निर्णय, (P109NB2013) (७) मा. नागपूर खंडपीठाने सन २०१३ च्या याचिका क्रमांक १०२१ मध्ये दिनांक २ ऑगस्ट २०१३ रोजी दिलेला निर्णय, (P117NB2013) (८) मा. नागपूर खंडपीठाने सन २०१२ च्या याचिका क्रमांक ६२५६ मध्ये दिनांक १९ ऑक्टोबर २०१३ रोजी दिलेला निर्णय, (P11NB2014) (९) मा. नागपूर

राज्य शासनाने योग्यवेळी योग्य निर्णय घेतले नाही त्यामुळे हे आंदोलन लांबत गेले असे नमूद करणे आम्हाला भाग पडत आहे असा ताशेरा मा. उच्च न्यायालयाने आपल्या निर्णयात नोंदविला. श्री. राजेश टोपे यांनी कदाचित तो वाचला नसेल म्हणून महासंघाने आपल्या २७ मे २०१३ च्या निवेदनाद्वारे तो त्यांच्या लक्षात आणून दिला होता.

खंडपीठाने सन २०१२ च्या याचिका क्रमांक ६२५७ मध्ये दिनांक १९ ऑक्टोबर २०१३ रोजी दिलेला निर्णय, (P36NB2014) (१०) मा. नागपूर खंडपीठाने सन २०१३ च्या याचिका क्रमांक ४५४ मध्ये दिनांक १९ ऑक्टोबर २०१३ रोजी दिलेला निर्णय, (P222NB2013) (११) मा. नागपूर खंडपीठाने सन २०११ च्या याचिका क्रमांक २६३३ मध्ये दिनांक १४ ऑक्टोबर २०११ रोजी दिलेला निर्णय. (P78NB2014) प्रत्यक्ष या प्रकरणी आणखीही कितीतरी निर्णय मा. उच्च न्यायालयानी दिलेले आहेत. उपरोक्त अकरा निर्णय संघटनेच्या कार्यालयात उपलब्ध असल्याने त्यांचीच फक्त माहिती वर दिलेली आहे.

५.२ उच्च न्यायालयाच्या इतक्या खंडपीठांनी निर्णय दिल्यांतर राज्यशासनाने खरे म्हणजे त्या निर्णयाची अंमलबजावणी करावयास पाहिजे होती पण तशी ती केली नाही. म्हणून अवमान याचिका दाखल झाल्या. उच्च शिक्षण सचिवांना उच्च न्यायालयात क्षमा मागावी लागली. पण राज्य शासनाने वैरभाव सोडला नाही. मा. उच्च न्यायालयातच पुनर्विचार याचिका (Review Petition) दाखल केली. "CIVIL APPLICATION (CAO) NO.1021/2013 IN M.C.A. ST. NO.11599/2013 (FOR REVIEW) IN WRIT PETITION NO.853/2012 (D)" या प्रकरणी मा. उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठाने ती याचिका फेटाळून लावली. सर्वोच्च न्यायालयात विशेष अनुमती याचिका (Special Leave Petition) दाखल करण्याची मुदत निघून गेली होती पण आकसबुद्धी एवढी जोरदार की राज्य शासनाने सर्वोच्च न्यायालयामध्येसुद्धा याबाबतीत विशेष परवानगी मागणारा अर्ज दाखल करण्याची मुदत निघून गेली असली तरी अपिलासाठी विशेष परवानगी मागणारी याचिका दाखल केली. ती याचिका दिनांक ३१ जानेवारी २०१३ रोजी मा. सर्वोच्च न्यायालयात सुनावणीसाठी आली व ती विलंबाने आल्याच्या कारणावरून मा. सर्वोच्च न्यायालयाने डिसमिस केली. "The special leave petition is **DISMISSED** on the ground of delay." सर्वोच्च न्यायालयात अर्ज डिसमिस झाल्यावर सुद्धा याबाबतचा धोरणात्मक शासननिर्णय अजूनही निर्गमित झाला नाही. राज्यशासनाची ही कृती शिक्षक या समुहाप्रती द्वेषभावना व्यक्त करणारी आहे. हे जेवढे खरे तेवढेच हेही खरे की ही कृती न्यायालयाचा अवमान करणारी असून घटनाविरोधी आहे.

६. समाजकार्य व आयुर्वेद महाविद्यालयातून काम करणाऱ्या शिक्षक व शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांना पेन्शन योजना लागू करण्याच्या बाबतीतसुद्धा राज्य शासनाने असेच द्वेषभावपूर्ण धोरण स्विकारलेले दिसून येते.

६.१ अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयातून पेन्शन योजना लागू करण्याबाबत मा. मुंबई उच्च न्यायालयापुढे १९९२ मध्ये याचिका क्र. ३५०८ दाखल करण्यात आली होती. याचिकाकर्त्यांचे मुख्य म्हणणे असे होते की, (अ) वेतनश्रेण्या तसेच विद्यावेतने यांची शासकीय व अशासकीय आयुर्वेद महाविद्यालयामध्ये एकसारखी पुनर्रचना झालेली आहे. मात्र असे असले तरी निवृत्तीवेतन व उपदान योजना या सुविधांच्या बाबतीत शासकीय व अशासकीय अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयातील शिक्षकांमध्ये भेदभाव करण्यात आलेला आहे. (ब) इकडे दुसऱ्या बाजूला २१ जुलै १९८३ च्या शासन निर्णयान्वये कला, वाणिज्य, विज्ञान व शिक्षण शाखांतर्गत खाजगी अनुदानित महाविद्यालयातील शिक्षकांना निवृत्ती वेतन योजना लागू झालेली आहे. खाजगी अनुदानित आयुर्वेद महाविद्यालयांना मात्र त्यापासून वंचित ठेवण्यात आलेले आहे. उपरोक्त दोन मुद्यातून स्पष्ट होणारा भेदभाव हा भारतीय संविधानाच्या खंड १४ नुसार प्रदान केलेल्या समतेच्या हक्काचा भंग करणारा आहे.

६.२ या प्रकरणात (सन १९९२ ची याचिका क्रमांक ३५०८) मा. उच्च न्यायालयाच्या मुंबई खंडपीठाने दिनांक १४ जून १९९६ रोजी निर्णय दिला. मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या या निर्णयामध्ये शासनाचा उपरोक्त नकारार्थी निर्णय हा भारतीय संविधानाच्या खंड १४ व १६ यांनी दिलेल्या समानतेच्या अधिकारांचा भंग करणारा आहे. असा सरळ सरळ निष्कर्ष काढण्यात आला होता. तो पुढील शब्दात :- "The disparity in the service conditions in not affording the benefit of pension-cum-gratuity scheme to the teaching and non-teaching employees

of non-government aided Ayurvedic and unani Colleges affiliated to Universities..... is discriminatory and clearly violate the rules of equality before law and equal protection of law as enshrined under articles 14 & 16 of the constitution of India." मा. खंडपीठाने याच निर्णयात पुढील प्रमाणे आदेश दिलेला होता. "The State Government was directed to implement the Pension and Gratuity Scheme for the petitioners in respect of employees in Colleges and Hospitals in any event with effect from 25.05.1981"

६.३ मा. उच्च न्यायालयाने दिनांक १४ जून १९९६ रोजी जो निर्णय दिला, त्या निर्णयावर महाराष्ट्र शासनाने सर्वोच्च न्यायालयात अपील दाखल केले. प्रकरण आपल्या विरोधात जात आहे असे पाहून या अपिलाची सुनावणी होत असतांना राज्य शासनाच्या वतीने सर्वोच्च न्यायालयात असे सांगण्यात आले की राज्य शासनाची आर्थिक परिस्थिती ठीक नसल्यामुळे आम्ही टप्प्याटप्प्याने ही योजना लागू करित आहोत. सर्वांना एकाचवेळी योजना लागू करण्यामुळे राज्य शासनाचे हात बांधले जातील ही बाब न्यायालयाने लक्षात घ्यावी. महाराष्ट्र शासनाच्या वकीलांनी मांडलेले हे प्रतिपादन सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयात नोंदले गेले आहे. ते पुढील शब्दात "Learned Senior Counsel appearing for the State, has contended that in view of the huge financial outlay, the Government has been, in a phased manner, extending the benefits from time to time and, therefore, the direction cannot be given to tie down the hands of the Government to extend all the benefits to all of them at a stretch." मा. सर्वोच्च न्यायालयाने राज्य शासनाचे उपरोक्त म्हणणे लक्षात घेऊन दिनांक ७ एप्रिल १९९७ रोजी याबाबतीत पुढील प्रमाणे निर्णय दिला. "Government is not intending to deny the benefit to the segment of the teachers, we appreciate the stand taken by the Government. The Government is, therefore, directed to consider extension of the benefit of pension and gratuity scheme to the teachers working in the Ayurvedic, Unani and Homeopathic aided educational institutions in a phased manner, as was done with respect to the other aided institutions"

६.४ मा. सर्वोच्च न्यायालयाने आपल्या ७ एप्रिल १९९७ च्या निर्णयात मा. उच्च न्यायालयाचा १४ जून १९९६ चा निर्णय रद्द केला नव्हता किंवा "सेवा निवृत्ती योजना या शिक्षकांना लागू न करण्याचा राज्यशासनाचा निर्णय घटनेतील समानतेच्या हक्कांचा (कलम १४ चा) भंग करणारा आहे" हा मा. उच्च न्यायालयाचा निष्कर्ष मा. सर्वोच्च न्यायालयाने फेटाळून लावला नव्हता. पुढे शासनाने सतत नकारार्थी निर्णय घेण्याची कृती करावी यासाठी मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयात "Government is not intending to deny the benefit to the segment of the teachers, we appreciate the stand taken by the Government." असे वाक्य वापरण्यात आले होते असे शासनाने गृहीत धरणे हा तर निव्वळ पोरकटपणा होता व तो पोरकटपणा पुढे १५-२० वर्षे चालू राहीला.

६.५ दरम्यानच्या काळात समाजकार्य महाविद्यालयातील प्रकरण सन १९९९ मध्ये मुंबई खंडपीठापुढे दाखल झाले. समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षकांना सेवा निवृत्ती योजना नाकारून भेदभावपूर्ण वागणूक दिली जात आहे असे याचिकाकर्त्यांचे प्रतिपादन होते. मा. मुंबई खंडपीठासमोर हे प्रकरण सुनावणीला आले तेव्हा मुख्यत्वे आयुर्वेद विद्याशाखेतील शिक्षकांच्या प्रकरणांत मा. उच्च व सर्वोच्च न्यायालयात जे निर्णय झाले त्याला धरूनच सर्व चर्चा झाली. त्या सर्व बाबी विचारात घेऊन समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षक व कर्मचाऱ्यांना सेवानिवृत्ती वेतन योजना लागू न करण्याचे राज्य शासनाने सर्व निर्णय व आदेश मा. उच्च न्यायालयाने रद्दबादल ठरविले व दिनांक १८

"या शिक्षकांना पेन्शन योजना लागू न करण्याचा निर्णय" मंत्रिमंडळाने ८ जुलै १९९८ च्या बैठकीत घेतला होता. राज्यशासनाचा हा निर्णय घटनेच्या कलम १४ चा भंग करणारा आहे म्हणून मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने १८ जानेवारी २००० रोजी रद्द (SET ASIDE) ठरविला होता तर राज्य मंत्रिमंडळाने पुन्हा ११ जुलै २००१ रोजीच्या बैठकीत "या शिक्षकांना पेन्शन योजना लागू न करण्याचा निर्णय घेतला" हे एक अत्यंत लांछनास्पद असे घटनाबाह्य वर्तन होते.

(महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या ठरावाचा परिच्छेद ६.६ पहा.)

जानेवारी २००० रोजी उच्च न्यायालयाच्या मा. मुंबई खंडपीठाने पुढील प्रमाणे निर्णय दिला. :-

“The decision of the State Government to deny benefits of pension-cum-gratuity scheme to teaching and non-teaching staff of the Institutions/Colleges under the Social Welfare Department taken on 8-7-1998 and communicated by the Director, Social Welfare Department, vide letter dated 31-3-1999 is set aside”

६.६ “या शिक्षकांना पेन्शन योजना लागू न करण्याचा निर्णय” मंत्रिमंडळाने ८ जुलै १९९८ च्या बैठकीत घेतला होता. राज्यशासनाचा हा निर्णय घटनेच्या कलम १४ चा भंग करणारा आहे म्हणून मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने १८ जानेवारी २००० रोजी रद्द (SET ASIDE) ठरविला होता तर राज्य मंत्रिमंडळाने पुन्हा ११ जुलै २००१ रोजीच्या बैठकीत “या शिक्षकांना पेन्शन योजना लागू न करण्याचा निर्णय घेतला” हे एक अत्यंत लांछनास्पद असे घटनाबाह्य वर्तन होते.

६.७ शासनाच्या या कोडगेपणाचा व निगरगट्टपणाचा शेवट काय झाला? तर मा. उच्च न्यायालयाने आता दिनांक १० जून २०१३ रोजी दिलेल्या निर्णयात “In democratic set up, no State can refuse to remove such discrimination. Since the injustice of hostile discrimination continues even today and judgments holding the field have not been implemented in letter and spirit” असे निरीक्षण नोंदविले व पुढील प्रमाणे आदेश दिले. :- “The monthly pension due to them from 1.1.2014 shall be released regularly along with others. Any default or delay in payment after stipulated period shall attract interest as per prevailing policy of the State Government.” शासन यंत्रणेमधील दुष्टबुद्धी इतकी ताजी व टवटवीत होती की शासनाने लगेच सर्वोच्च न्यायालयात विशेष अपिलाची परवानगी मागण्यासाठी याचिका दाखल केली. मा. सर्वोच्च न्यायालयाने ती याचिका दिनांक १० जानेवारी २०१४ रोजी ‘डिसमिस’ केली. आता मा. न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयाप्रमाणे १ जानेवारी २०१४ पासून निवृत्तीवेतन या शिक्षकांना मिळायला लागले असेल असेच कुणालाही वाटेल कारण तो मा. सर्वोच्च न्यायालयाने कायम केलेला मा. उच्च न्यायालयाचा आदेश आहे पण याबाबतचा शासननिर्णय अजूनही निर्गमित झालेला नाही. राज्यशासनाची ही कृती शिक्षक या समुहाप्रती द्वेषभावना व्यक्त करणारी आहे. हे जेवढे खरे तेवढेच हेही खरे की ही कृती न्यायालयाचा अवमान करणारी असून घटनाविरोधी आहे.

७.१ विना अनुदानित विद्यालयातून व उच्च माध्यमिक विद्यालयातून करण्यात आलेली सेवा वरिष्ठश्रेणी व निवडश्रेणीसाठी ग्राह्य धरण्याबाबतचा विषय अशाच स्वरूपाचा आहे. संघटनेला लेखी लिहून दिलेल्या आश्वासनांची अंमलबजावणी होत नाही, सभागृहात दिलेल्या आश्वासनांचीसुद्धा अंमलबजावणी होत नाही पण त्या दोनही विषयाबाबतची चर्चा या ठिकाणी करावयाची नसून मा. न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयांच्याबाबत शासनाची वर्तणूक ही केवढी घटनाबाह्य, बेकायदेशीरपणाची व निर्ढावलेपणाची असते याचा हाही एक नमुना पहाण्यासारखा आहे.

७.२ महाराष्ट्र राज्य कनिष्ठ महाविद्यालयीन शिक्षक महासंघाने सन २०१४ मध्ये परीक्षा बहिष्कार आंदोलनाची नोटीस राज्य शासनाला दिली होती ती केवळ राज्य शासनाच्या नाकर्तेपणामुळेच. याचे कारण असे की, एक वर्ष अगोदर १३ मार्च २०१३ रोजी महाराष्ट्र शासनाच्या शालेय शिक्षण विभागाच्या अप्पर मुख्य सचिवांनी (जे आता राज्याचे मुख्य सचिव आहेत) एक पत्र या संघटनेच्या अध्यक्षांना दिले होते. त्या पत्रामध्ये “विनाअनुदानित कडील सेवा वरिष्ठ व निवडश्रेणीसाठी ग्राह्य धरणे.” या मागणीबाबत “दोन महिन्यांच्या आत मंत्रिमंडळामध्ये निर्णय घेण्यात येईल” असे लेखी आश्वासन दिले पण एक वर्ष झाले तरी कोणताच शासननिर्णय शासनाने निर्गमित केला नसल्यामुळे संघटनेला पुन्हा २०१४ मध्ये आंदोलन सुरू करावे लागले.

७.३ मुळात प्रश्न मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयाचाच आहे. सन २००० च्या याचिका क्रमांक ४३४६ मध्ये मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने दिनांक १४ सप्टेंबर २००० रोजी दिलेल्या निर्णयातील पुढील मजकूर पहा :- “It may be mentioned at this stage that the Government Resolution dated 2.9.1989 nowhere mentions that the qualified service of 12 years should be from the school which is brought on grant basis. It is required to be noted that the qualification prescribed for the aided school are the

same in the unaided school and there are no separate rules for unaided school which is receiving grant and school which is not receiving grant. Under any circumstance it is not correct to assume that the 12 years service should be from aided school only.”

७.४ अनेक वेळा “मा. उच्च न्यायालयाने धोरणात्मक निर्णय दिलेला आहे” हे शासनाने सभागृहात मान्य केले. पण दिनांक २७ एप्रिल २००५ रोजी मंत्रिमंडळाने निर्णय घेतला तो मात्र हायकोर्टात गेलेल्या त्या २० याचिकाकर्त्यांच्या पुरताच मर्यादित होता. “जे कोर्टामध्ये गेले त्यांना द्यावे आणि जे इतर आहेत, त्यांना देऊ नये. असा निर्णय झालेला आहे.” असे शासनाने सभागृहात सांगितले. वर्ष दोन वर्षे विधानपरिषदेत झालेल्या झटापटीनंतर मंत्रिमंडळाने दिनांक ७ डिसेंबर २००६ रोजी “राज्यातील सर्व मान्यता प्राप्त विना अनुदानित शाळेत केलेली सेवा वरिष्ठ व निवड श्रेणीसाठी ग्राह्य धरण्याबाबतच्या प्रस्तावास मंत्रिमंडळाने मान्यता दिलेली आहे.” असा निर्णय घेतला.

७.५ “राज्यातील मान्यताप्राप्त खाजगी विना अनुदानित शाळेत केलेली सेवा वरिष्ठ व निवडश्रेणीसाठी ग्राह्य धरणेबाबत” या विषयावर दि. २८ नोव्हेंबर २००६ रोजी राज्य शासनाच्या शालेय शिक्षण विभागाने निर्गमित केलेला शासननिर्णय प्रत्यक्षात जेव्हा पाहिला तेव्हा असे लक्षात आले की, या शिक्षकांच्या दुर्दैवाने उपरोक्त लाभ देण्याच्या प्रयोजनासाठी प्रत्यक्षात शासननिर्णय काढतांना कनिष्ठ महाविद्यालयीन शिक्षकांना त्या शासन निर्णयातून वगळण्यात आलेले होते. हा शासननिर्णय निघण्याच्या पूर्वीच सन २००३ च्या याचिका क्रमांक ५०५६ मध्ये दिनांक ४ डिसेंबर २००३ रोजी मा. उच्च न्यायालयाचा जो निर्णय झालेला होता त्या निर्णयातील याचिकाकर्ते हे स्वतः कनिष्ठ महाविद्यालयीन शिक्षकच होते. त्या निर्णयाच्या परिच्छेद ४ मधील पुढील उल्लेख पहा. “On 15th June. 1985 the petitioner was appointed as Lecturer in Nutan Higher Secondary School. Mirajgaon. Tq. Karjat Dist. Ahmednagar. The said junior college was initially on non grant basis for the period from 1985 to 1991 and thereafter the college has been given grant-in-aid with effect from 1991.” मा. उच्च न्यायालयाने शेवटच्या परिच्छेदात जो आदेश दिला त्यामध्ये ‘सर्व शिक्षक’ (Teachers) असा शब्द वापरला आहे. तो पुढील प्रमाणे :- “When the teachers are working in the aided school, they are entitled to revised scale on completion of twelve years even though entire service is not rendered in the aided school.”

७.६ मंत्रिमंडळाने प्रथम दिनांक २७ एप्रिल २००५ रोजी पहिल्यांदा याबाबतचा निर्णय घेतला पण तो फक्त २२ याचिकाकर्त्यांपुरता घेतलेला होता. पुढे विधानपरिषदेत असे सांगण्यात आले होते की आता मंत्रिमंडळाने दिनांक ७ डिसेंबर २००६ रोजी सर्व शिक्षकांच्याकरिता निर्णय घेतला आहे. प्रत्यक्ष शासननिर्णय पहिल्यावर असे लक्षात आले की सर्व शिक्षकांमधून कनिष्ठ महाविद्यालयीन शिक्षकांना वगळून टाकण्यात आले होते. सन २०१३ च्या परीक्षा बहिष्कार आंदोलनाच्या वेळी याबाबतचा २ महिन्यात निर्णय घेण्यात येईल असे १३ मार्च २०१३ रोजी मा. शिक्षण सचिवांनी लेखी लिहून दिले पण केले काहीच नाही. त्यामुळे संघटनेला यावर्षी पुन्हा आंदोलन सुरू करण्याशिवाय गत्यंतर राहिले नाही. आता दिनांक ५ फेब्रुवारी २०१४ रोजी “प्राथमिक/उच्च माध्यमिक शाळांतील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची विनाअनुदानित काळातील सेवा वरिष्ठ व निवडश्रेणीसाठी ग्राह्य धरण्यात येईल.” असा मंत्रिमंडळाने निर्णय घेतलेला आहे असे संघटनेला लेखी लिहून देण्यात आले आहे.

७.७ “अनुदानित व विना अनुदानित शिक्षकांसाठी वेगवेगळे नियम नाहीत. १२ वर्षांची सेवा अनुदानित संस्थेतीलच असली पाहिजे असा कुठेही नियम नाही” असा धोरणात्मक निर्णय सर्व शिक्षकांच्या करिता दिनांक १४ सप्टेंबर २००० रोजी मा. उच्च न्यायालयाने दिला. या गोष्टीला आता १४ वर्षे झालीत. त्यानंतर ४ डिसेंबर २००३ रोजी मा. उच्च न्यायालयाचा दुसरा निर्णय झाला. त्यातील याचिकाकर्ते हे कनिष्ठ महाविद्यालयीन शिक्षकच होते व हा निर्णय कनिष्ठ महाविद्यालयीन शिक्षकांच्या बाबतीतच आहे. “हे सर्व कनिष्ठ महाविद्यालयीन शिक्षक १२ वर्षांच्या सेवेनंतर वरची श्रेणी मिळविण्यास पात्र आहेत. ती सर्व सेवा अनुदानित संस्थेतच असली पाहिजे असे नाही” असा हा धोरणात्मक निर्णय आहे. मा. उच्च न्यायालयाचा हा निर्णय होऊन दहा अकरा वर्षे झाली आहेत. शासन सर्वोच्च न्यायालयात गेलेले नाही. जाण्याची मुदत केंद्राच निघून गेली आहे. मा. उच्च न्यायालयाचे निर्णय होऊन दहा-पंधरा वर्षे झाली तरी शासननिर्णय निघत नसेल तर ते वर्तन घटनाबाह्यच म्हणावे लागेल. त्या स्तरावरील शिक्षक संघटनेने मोठे आंदोलन केल्यानंतर आता शासनाने

दिनांक ६ मे २०१४ रोजी याबाबतचा शासननिर्णय काढला पण त्यातसुद्धा “कायम विनाअनुदान तत्वावरील शाळेत / कनिष्ठ महाविद्यालयात केलेली सेवा वरिष्ठ व निवड श्रेणीसाठी ग्राह्य धरण्यात येणार नाही.” अशी अट टाकली आहे. ही अट सुद्धा न्यायालयाचा अवमान करणारीच आहे.

८. मा. सर्वोच्च न्यायालयाने जे आदेश दिलेले आहेत त्यानुसार नेटसेट नसलेल्या १९९१ ते २००० या काळातील सर्व शिक्षकांना पदोन्नतीचे लाभ द्यावे लागतील. त्या प्रत्येक शिक्षकाला द्याव्या लागणाऱ्या थकवाकीपोटी ८० टक्के रकमेचे अर्थसहाय्य केंद्र शासन घायला तयार आहे असे केंद्र शासनाने यापूर्वीच कळविले आहे.

८.१ केंद्र शासनाने याबाबत ३१ डिसेंबर २००८ रोजी जो त्यांचा शासननिर्णय राज्य शासनाकडे पाठविलेला आहे त्याच्या परिच्छेद ८ मध्ये पुढीलप्रमाणे तरतुद आहे :-

“(e)

Financial assistance from the Central Government shall be restricted to revision of pay scales in respect of only those posts which were in existence and had been filled up as on 1.01.2006.”

८.२ केंद्र शासनाची ८० टक्के मदत मिळत असतांना सर्वोच्च न्यायालयाचा निर्णय झाल्यावर सुद्धा नेटसेटमुक्त शिक्षकांच्या संदर्भातील शासननिर्णय निर्गमित करण्यास राज्यशासन तयार नाही. महाराष्ट्र शासनाच्या नवी दिल्ली स्थित महाराष्ट्र परिचय केंद्रातील माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालयाने दिनांक १ एप्रिल २०१३ रोजी एक “वृत्त विशेष परिपत्रक” अधिकृतपणे प्रसिद्ध केले. त्या वृत्ताला “प्राध्यापकांच्या थकवाकी वेतनाचा गुंता पवार - पल्लमराजू यांच्या बैठकीत सुटला १५०० कोटी रुपयांचा निधी देण्याचा निर्णय” असा मथळा देण्यात आला असून या अधिकृत परिपत्रकामध्ये शेवटचा परिच्छेद पुढीलप्रमाणे आहे. :- “प्राध्यापकांसाठी नेटसेट पात्रता हा विषय संवेदनशील असून अधिकारीस्तरावर तोडगा काढण्याचा प्रयत्न करू असेही पल्लमराजू यांनी सांगितले. राज्यातर्फे उच्च शिक्षण विभागाचे प्रधान सचिव संजयकुमार, तर मनुष्यवळ विकास मंत्रालयाचे सचिव अशोक ठाकूर बैठकीत सहभागी होते.”

श्री संजयकुमार या सचिवांनी या बैठकीचा वृत्तांत श्री. राजेश टोपे यांना सांगितल्यानंतर महाराष्ट्र राज्यामध्ये त्या काळात याबाबतीत काय उजेड पडला हे कधीच प्रकाशात आले नाही. उलट द्वेषपूर्ण वागणूक सुरुच राहिली.

८.३ केंद्र शासन नेटसेटमुक्त शिक्षकांच्या बाबतीत थकवाकी घायला तयार असतांना श्री. राजेश टोपे ऐकायला तयार नाहीत. महाराष्ट्रातील जेष्ठ नेत्यांचा समावेश असलेल्या केंद्रातील दोन “ज्येष्ठ मंत्र्यांनी अधिकारी स्तरावर तोडगा काढा” अशा लेखी सुचना दिल्यानंतर सुद्धा श्री. राजेश टोपे हे जागचे हलले नाहीत. राज्याच्या मुख्यमंत्र्यांची स्थिती यापेक्षा वेगळी नव्हती. शिक्षण क्षेत्राशी अतिशय जवळून परिचित असलेले त्यांच्याच पक्षाचे एक ज्येष्ठ शिक्षणतज्ञ व राज्यसभा सदस्य डॉ. भालचंद्र मुणगेकर यांनी दिनांक ११ मार्च २०१३ रोजी मुख्यमंत्र्यांना एक पत्र लिहून “However, as I understand, these decisions are taken unilaterally, without involving the representatives of the MFUCTO.” असे कळविले होते व त्याच पात्रात अत्यंत स्पष्टपणे

“I understand that the government has agreed to regularize the services of such teachers, but only from the date of the issuance of the notification i.e. from march 2013, assuming that the notification so issued. What about their services during the period from 1991 to 2000?” असेही मुख्यमंत्र्यांना सुनावले होते.

श्री. हुसेन दलवाई या ज्येष्ठ नेत्याने सुद्धा अनेकवार प्रयत्न करून काहीही फरक पडला नाही. आता न्यायालयाचे एवढे निर्णय झाल्यावर सुद्धा कुणीच हलायला तयार नाही.

८.४ राज्याचा उच्च शिक्षण विभाग हा मा. उच्च शिक्षण मंत्र्यांच्या नेतृत्वाखाली काम करतो. त्यांच्या आदेशानुसारच शासन सर्वोच्च न्यायालयात गेले. मा. औरंगाबाद खंडपीठाने १ ऑगस्ट २०१३ रोजी सन २०१० च्या याचिका क्रमांक ११४७७ मध्ये जो निर्णय दिला त्यावरील विशेष परवानगी याचिकेवर निर्णय देतांना मा. सर्वोच्च न्यायालयाने उक्त प्रकरणी धोरणात्मक असा “अंतरिम आदेश” (Interim Order) दिला. त्याची अंमलबजावणी करण्याचे घटनात्मक कर्तव्य मा. उच्च शिक्षणमंत्री पार विसरून गेलेले आहेत असे दिसून येते.

मा. सर्वोच्च न्यायालयाने उपरोक्त आदेश दिल्यानंतर १० दिवसांनी दिनांक २८ नोव्हेंबर २०१३ रोजी मा. उच्च शिक्षणमंत्र्यांनी एका सन्माननीय विधानमंडळ सदस्यांना “त्या बिगर नेट-सेट प्राध्यापकांपैकी ज्यांनी विहित शैक्षणिक अर्हता प्राप्त केली त्यांच्या बाबतीत सदर अध्यापकांना नियुक्तीच्या दिनांकापासून त्यांची सेवा काल्पनिकरित्या (Notional) ग्राह्य धरून त्यांना करिअर अॅडव्हान्समेंट स्कीम अंतर्गत लाभ मंजूर करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.” असे लेखी पत्रान्वये सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयानंतर कळविणे हे न्यायालयाचा अवमान करणारे कृत्य आहे, एवढी माहिती मा. उच्च शिक्षणमंत्र्यांना नक्कीच असणार. तशी ती नसेल तर ती अत्यंत लाजीरवाणी बाब होय. किती गलथानपणाने उच्च शिक्षण विभागाचे नेतृत्व केल्या जात आहे हे यावरून लक्षात येईल. “Arguments were over, case was closed for Judgement, Judgement is delivered by the highest judicial forum of the land, but a poor advocate is not tired of repeating the poorest of the poor arguments.” असेच म्हणावे लागेल. सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयानंतर दहा दिवसांनी मा. विधानमंडळ सदस्यांना नेट-सेट मुक्त शिक्षकांच्या बाबतीत उपरोक्त पत्र लिहिणारे राज्याचे उच्च शिक्षणमंत्री नजरेसमोर आले म्हणजे बुद्धी वैभवाचा संपूर्ण अभाव असलेला व केवळ काळा कोट अंगावर घातल्यामुळे वकील वाटणारा एखादा विचारा वकील आपल्यासमोर उभा आहे असे क्षणभर वाटल्यावाचून राहत नाही. त्यांच्या या कृतीतून शिक्षकांविषयी कमालीची द्वेषभावना भरभरून वाहतांना दिसते. हे जेवढे खरे तेवढेच हेही खरे त्यांची ही कृती सर्वोच्च न्यायालयाचा अवमान करणारी आहे.

९.१ मा. न्यायालयाने आपल्या निर्णयात शासनाने निर्णय घेण्यात केलेल्या दिरंगाईबद्दल चांगलेच ताशेरे ओढले आहेत. असे दिसून येते की या संघटनेच्या अनेक मागण्या अनेक दिवसापासून पडून आहेत. त्या सर्व पूर्णत्वाने मान्य करणे एखाद्यावेळी शासनाला शक्य नसेलही पण जे काही निर्णय घ्यायचे ते घेऊन त्याबाबतचे शासननिर्णय निर्गमित करण्यास शासनाला कोणीही मनाई केलेली नव्हती. शासननिर्णयाने संघटनेचे समाधान झाले नसते तर त्यांना कायदेशीर उपाययोजनांचा मार्ग मोकळा राहिला असता पण कोणताच शासननिर्णय न निघाल्याने संघटनेला परीक्षा असहकाराचे आंदोलन करण्यास बाध्य करण्यात आले हे संघटनेचे म्हणणे मा. उच्च न्यायालयाच्या दिनांक १० मे २०१३ रोजीच्या निर्णयाच्या परिच्छेद २३ मध्ये पुढील शब्दात नमुद आहे. :-

“(23) We are constrained to make these observations because the teachers of respondent No.2-Association were of the view that they are entitled to certain demands and even if the State Government and the Universities were not inclined to accept all the demands in their entirety, **nothing prevented the State Government from coming out with their decision and issuing a G.R.** If such decision had been taken earlier and if respondent No.2-Association or teachers were not satisfied with the decision, they would have taken necessary legal proceedings for enforcement of their alleged rights. It appears that decision was not taken by the Government and, according to respondent No.2-Association, therefore, they were compelled to take recourse to non co-operation to the examination related work.”

९.२ शासनाने निर्णय घेण्यास विलंब लावण्याची जी काय कारणे असतील, ती असतील. शिक्षकांनी असहकार करण्याचे जे काही समर्थन असेल ते असेल, पण शिक्षक आणि शासन यांच्या या संघर्षामध्ये विद्यार्थ्यांनाच त्रास होणार. यापुढे असे होऊ नये म्हणून व्यथा निवारक यंत्रणा स्थापन करण्यात यावी असे मा. न्यायालयाने आदेशित केले. अशी यंत्रणा ३१ जुलै २०१३ च्या अमोदर स्थापित झाली पाहिजे असे मुदतीचे बंधनसुद्धा मा. खंडपीठाने घालून दिले. ते पुढील शब्दात :-

“(24) Whatever may be the reason for delay in taking the decision or justification or otherwise for not extending the cooperation to the examination related work, it is the students who are bound to suffer on account of such non co-operation between the teachers and the authorities. **We are, therefore, of the view that State Government should set up a Grievances Redressal Mechanism before which the teachers or their Association can raise their grievances or demands and after considering the recommendations of such body, the State Government**

or the University may take necessary decisions. It is on account of absence of such mechanism to get the disputes and grievances resolved and redressed that the present unfortunate agitation started. **The Grievances Redressal Body should be set up by 31 July 2013.**

९.३ दिनांक २५ जुलै २०१३ रोजी एक शासन निर्णय काढून जी व्यथा निवारक यंत्रणा स्थापन केली ती पाहता राज्यशासनाने मा. उच्च न्यायालयाची एक प्रकारे थड्याच केली असे म्हणावे लागेल. महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या वतीने दिनांक २४ सप्टेंबर २०१३ रोजी मा. उच्च शिक्षणमंत्र्यांना या संदर्भात एक निवेदन सादर करण्यात आले. या निवेदनाच्या परिच्छेद ३ व ४ मध्ये असे नमूद करण्यात आले आहे की, :- "The entire teaching community in the State is shocked by the composition of the Grievance Redressal mechanism in the form of a Committee inasmuch as the creators of the grievance are assigned the role to act as arbitrators through the said Committee.As your honour are fully aware that no decision in the Higher Education Department is taken without the approval of either the cabinet or the Minister of the cabinet rank holding the charge of the department of Higher Education. In the mechanism constituted by the G.R., the Hon'ble Minister is occupying the post of Chairman of the Committee. The other members are mostly either instrumental in taking decision or are subordinate to the decision-makers. The present arrangement is completely opposed to the concept of fair-play and justice and would only make a mockery of the Grievance Redressal Mechanism which the Hon'ble High Court had very thoughtfully and rightly directed to be constituted."

९.४ मंत्रिमंडळाने घेतलेल्या निर्णयातून उद्भवलेल्या व्यथा व तक्रारीच्या निवारणार्थ सचिवांच्या समितीने व्यथा निवारक यंत्रणा म्हणून काम करण्याची ही कल्पना म्हणजे 'कलेक्टर' नी काढलेल्या आदेशानंतर व्यथा निवारणार्थ डेप्युटी कलेक्टरनी पूनर्निर्णयार्थ सुनावणी घेण्यासारखेच आहे. तुम्हाला व्यथा निवारक यंत्रणा पाहीजे काय? घ्या मग व्यथा निवारक यंत्रणा. या भावनेतून शिक्षकांच्या विषयी अपार द्वेषभावनेचे जे दर्शन होते ते बाजुला ठेवले तरी न्यायालयाच्या निर्णयाची अशी कुचेष्टा करणे घटना विरोधी कृत्य होय. मा. उच्च न्यायालयाच्या या निर्णयाला आता १२ महिन्यापेक्षा जास्त काळ झालेला आहे व शासनाने त्यावर मा. सर्वोच्च न्यायालयात अपीलही केलेले नाही हे लक्षात ठेवले पाहीजे.

१०. कायद्याने विहित केलेली पात्रता धारण करणारा उमेदवार म्हणून निवड समितीमार्फत अधिव्याख्याता म्हणून निवड झाली, अधिव्याख्याता म्हणून १० वर्षांच्या वर सेवा झाली, पुन्हा निवड समितीमार्फत प्राचार्य म्हणून निवड झालेला व प्राचार्य पदावर कार्यरत असलेल्या व्यक्तीला १५-२० वर्षांनी असे सांगायचे की, "तु बिगर नेटसेट धारक असल्यामुळे तुझी ती १० वर्षांची सेवा न धरण्याचा आम्ही २०१३ मध्ये निर्णय घेतलेला आहे, तेव्हा तुला प्राचार्य पदावरून परत बोलाविण्यात येत आहे." अशा या निर्णयाची गणना निव्वळ वेडाचार या श्रेणीतच होवू शकते. महासंघाच्या वतीने जे तपशिलवार शपथपत्र मा. उच्च न्यायालयात दिनांक १० मे २०१३ रोजी दाखल करण्यात आले होते त्याच्या परिच्छेद (3) (B)(vi)(e) मध्ये होणारे नुकसान पुढील शब्दात नमूद करण्यात आले होते :- "(e) withdrawal of the benefit of counting of past service already given to those teachers who have become Principals of colleges;" मा. न्यायमूर्तींनी याबाबत विचारणा केल्यावर सरकारी वकिलांनी जे मान्य केले ते मा. उच्च न्यायालयाच्या १० मे २०१३ च्या निर्णयाच्या परिच्छेद १० मध्ये पुढील शब्दात नमूद आहे. :- "(10) Learned A.G.P. also states that **there will be no recovery of benefits of the past service of the teachers who have become the Principals of the Colleges.**"

मात्र याबाबतचा शासन निर्णय अजूनही निर्गमित करण्यात आला नाही. निर्गमित करण्यात आलेल्या एका शासन निर्णयामध्ये "ह्या दोन मुद्द्यांसंदर्भात स्वतंत्र आदेश निर्गमित करण्यात येतील" असे उद्धटपणे नमूद करण्याचा हा सारा प्रकारच अशोभनीय आहे. द्वेषभावनेच्या उघड प्रदर्शनासोबत न्यायालयाचा अवमान करण्याचा उद्धटपणा हा घटनाभंगाचाच प्रकार ठरतो. मा. उच्च न्यायालयाच्या या निर्णयाला आता १२ महिन्यापेक्षा जास्त काळ झालेला आहे व

शासनाने त्यावर मा. सर्वोच्च न्यायालयात अपीलही केलेले नाही हे लक्षात ठेवले पाहीजे.

११. सहाय्या वेतन आयोगाची थकवाकी अदा करण्याच्या संदर्भात न्यायालयाचा अवमान करण्याच्या कमाल मर्यादा राज्य शासनाने ओलांडल्या आहेत.

११.१ दिनांक ६ फेब्रुवारी २०१३ रोजी मा. मुख्यमंत्र्यांसमवेत महासंघाच्या पदाधिकाऱ्यांची जी बैठक झाली त्याचे जे एकतर्फी शासकीय कार्यवृत्त संघटनेकडे पाठविण्यात आले आहे, त्यामध्ये महाराष्ट्र शासनाने व शासकीय अधिकाऱ्यांनी ही गोष्ट मान्य केलेली आहे की, केंद्र शासनाने "दिनांक १४.०८.२०१२ च्या पत्रान्वये मात्र वरील ८० टक्के रक्कम प्रथम राज्य शासनाने अदा करावी. त्यानंतर सदर रक्कमेची प्रतिपूर्ती २ ते ३ हप्त्यामध्ये राज्य शासनास करण्यात येईल असे कळविले आहे." याच कार्यवृत्तात पुढे असे नमूद केले आहे की, "तसेच केंद्र शासनाने दि. १४.११.२०१२ च्या पत्रान्वये संबंधित अध्यापकांना केंद्र शासनाच्या ८० टक्के हिस्स्याची रक्कम अदा केल्याचे प्रमाणपत्र सादर करण्यास सांगितले आहे." वर प्रमाणे केंद्राच्या योजनेचा गाभा कथन केल्यानंतर केंद्रीय योजनेच्या विरोधात राज्य शासनाने आपली थकवाकी अदा करण्याच्या योजनेची मांडणी केलेली होती. असे करताना सुरुवात मात्र "केंद्र शासनाचे वरील धोरण विचारात घेऊन" आमची योजना आहे असा उल्लेख न चूकता केलेला होता. थकवाकी अदा करण्याची राज्याची या कार्यवृत्तातील योजना शब्दशः पुढील प्रमाणे :-

"केंद्र शासनाचे वरील धोरण विचारात घेता सदर रु. १५२६.५० कोटी इतक्या रक्कमेपैकी रुपये ५००.०० कोटी इतक्या रक्कमेचा पहिला हप्ता मार्च, २०१३ च्या अर्थसंकल्पीय अधिवेशनात तरतूद करून वितरित करण्यात येईल..... तदनंतर सदर रक्कमेची प्रतिपूर्ती करण्यासाठी केंद्र शासनाकडे प्रस्ताव सादर करण्यात येईल व केंद्र शासनाकडून जेवढ्या रक्कमेची प्रतिपूर्ती होईल, तेवढी रक्कम राज्य शासनाकडून दुसरा हप्ता देण्यासाठी आगामी अधिवेशनात तरतूद करून सदर रक्कम वितरित करण्यात येईल..... त्याचप्रमाणे राज्य शासनाने अदा केलेल्या दुसऱ्या हप्त्याची प्रतिपूर्ती करण्यासाठी केंद्र शासनाकडे प्रस्ताव सादर करण्यात येईल व केंद्र शासनाकडून जेवढ्या रक्कमेची प्रतिपूर्ती होईल तेवढी रक्कम राज्य शासनाकडून तिसरा हप्ता देण्यासाठी आगामी अधिवेशनात तरतूद करून सदर रक्कम वितरित करण्यात येईल..... वरील पद्धतीने थकवाकीची रु. १५२६.५० कोटी इतकी रक्कम अध्यापकांना अदा करण्यात येईल." केंद्राकडून ही थकवाकी केव्हा मिळेल याची काही हमी नाही. मी स्वतः तेथे काम केले आहे. केंद्राची आर्थिक स्थिती चांगली नाही. असे उद्गार खुद्द मुख्यमंत्र्यांनी चर्चेच्यावेळी काढले होते. कार्यवृत्तात सुद्धा त्या बाबी आल्या व वृत्तपत्रातून सुद्धा त्याला खूप प्रसिद्धी मिळाली.

११.२ कवुल केलेली थकवाकी केंद्राने अदा केली नाही असा प्रकार यापूर्वी कधीही घडला नव्हता. पण आज खुद्द मुख्यमंत्री व उच्च शिक्षणमंत्री त्याबाबत शंका व्यक्त करीत होते. त्या पार्श्वभूमीवर केंद्रस्थ नेत्यांनी तावडतोवच राज्यशासनाला चपराक लावणारी कृती पूर्ण केली. "माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय : महाराष्ट्र परिचय केंद्र, नवी दिल्ली" या कार्यालयाने अधिकृतपणे एक "वृत्त विशेष : दि. १ एप्रिल २०१३" रोजी प्रसिद्ध केले. त्या अधिकृत पत्रकाला "प्राध्यापकांच्या थकवाकी वेतनाचा गुंता पवार - पल्लमराजू यांच्या बैठकीत सुटला. १५०० कोटी रुपयांचा निधी देण्याचा निर्णय" असा ठळक मथळा देण्यात आला होता व त्याचा पहिलाच परिच्छेद पुढीलप्रमाणे होता :-

"नवी दिल्ली, दि. १ एप्रिल : गेल्या दोन महिन्यांपासून महाराष्ट्रात सुरू असलेल्या प्राध्यापकांच्या संपावर तोडगा काढण्यासाठी केंद्रीय मनुष्यबळ विकास मंत्री डॉ. एम्. पल्लमराजू यांनी सोमवारी ६ व्या वेतन आयोगातील थकवाकीसाठी केंद्राचा ८० टक्के वाटा तातडीने देण्याचा निर्णय जाहीर केला. त्यानुसार १५०० कोटी रुपये केंद्रातर्फे दिले जाणार आहेत. केंद्रीय कृषी मंत्री शरद पवार यांनी राज्यातील हा गुंता सोडविण्यासाठी त्यांना आपल्या ६ जनपथ या निवासस्थानी निमंत्रित केले होते." या पत्रकात पुढे असेही नमूद केले होते की, :-

"महाराष्ट्रात गेला ५६ दिवसांपासून प्राध्यापकांचा संप सुरू आहे. प्राध्यापकांच्या प्रमुख मागण्यांमध्ये ६ व्या वेतन आयोगानुसार मिळणारी थकवाकी देण्यात यावी आणि बिगर नेट सेट अध्यापकांना त्यांच्या नियुक्ती पासून सेवाशर्ती देण्यात याव्यात याचा समावेश आहे. यापैकी पहिल्या मागणीवर केंद्रीय मनुष्यबळ विकास मंत्री डॉ. एम्.पल्लमराजू यांनी स्पष्ट केले की, केंद्र शासन राज्य शासनाला एकूण वेतन रकमेतील १५०० कोटीचा मोबदला देण्यास तयार आहे. महाराष्ट्र शासनाने निधी मंजूर केल्याबरोबर १५०० कोटीची अर्थात ८० टक्के केंद्राची मदत जारी केली जाईल." असे कृषीमंत्री शरद पवार यांनी

यावेळी बोलताना सांगितले. “केंद्रीय कृषी मंत्री शरद पवार आणि केंद्रीय मनुष्यबळ विकास मंत्री डॉ. एम्. पल्लम राजू राज्यातील प्राध्यापकांच्या संपाबाबत चर्चा करतांना” चा एक फोटो सुद्धा या अधिकृत वृत्तासोबत जोडला होता.

११.३ केंद्रातील दोन ज्येष्ठ मंत्र्यांनी बैठक घेऊन आम्ही १५०० कोटी रुपये घ्यायला तयार आहोत असे जाहीरपणे सांगितले. या बैठकीला राज्यातर्फे उच्च शिक्षण विभागाचे प्रधान सचिव संजय कुमार, तर मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाचे सचिव अशोक ठाकूर बैठकीत सहभागी होते. या बैठकीनंतर महाराष्ट्रात काय उजेड पडला? “महाराष्ट्र शासन : माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय : मंत्रालय, मुंबई १८ चैत्र, १९३५ (सायं. ५.३० वा) : वृत्त विशेष ५२१” या क्रमांकाचे एक अधिकृत प्रसारण दि. ८ एप्रिल २०१३ रोजी प्रसृत करण्यात आले. “सहावा वेतन आयोगाच्या फरकाची रक्कम महाविद्यालयीन शिक्षकांना मे अखेर देणार” असा त्या प्रसारणाचा मथळा होता. त्यातील पहीलाच परिच्छेद पुढीलप्रमाणे:-

“मुंबई, दि. ८ : राज्यातील अकृषी व संलग्नित महाविद्यालयातील (कायम स्वरूपी विनाअनुदानित महाविद्यालये वगळून) तसेच अनुदानित अभिमत विद्यापीठातील शिक्षक व शिक्षक समकक्ष पदावर कार्यरत असलेल्या शिक्षक संवर्गातील कर्मचाऱ्यांना सहावा वेतन आयोग लागू केल्यानंतर वेतन श्रेणीतील फरकापोटी आतापर्यंत ३१८.७५ कोटी रुपये देण्यात आले असून बाकी असलेले १२०९.९३ कोटी रुपये देण्यासाठी ५०० कोटी रुपयांची तरतूद करण्यात आलेली आहे. तर उर्वरित ७०९.९३ कोटी रुपये इतकी रक्कम मे, २०१३ अखेर देण्याचे निश्चित करण्यात आले आहे.” “फरकाची रक्कम मे अखेरपर्यंत देणार” असे दिनांक ८ एप्रिल २०१३ रोजी अधिकृत प्रसिद्धी पत्रकातून जाहीर करणारे उच्च शिक्षणमंत्री अधिकृतपणे खोटे बोलत होते. कारण १० मे २०१३ रोजी त्यांनी उच्च न्यायालयात तसे सांगितले नाही. त्यांच्यातर्फे वेगळेच काही सांगण्यात आले.

११.४ शेवटी हे प्रकरण मा. उच्च न्यायालयासमोर आले. दिनांक १० मे २०१३ रोजी याबाबत संघटनेतर्फे महासचिव श्रीमती तापती मुखोपाध्याय यांनी दाखल केलेल्या शपथपत्रामध्ये याविषयी संघटनेच्या भूमिकेची पुढीलप्रमाणे मांडणी करण्यात आली होती:-

“4. (A) RELEASE OF ARREARS IN FULL:

(i) I say that the scheme of pay revision under the sixth pay recommendations envisaged by the Union HRD Ministry and notified by the apex bodies UGC/AICTE is a composite scheme and only after its implementation in full the State would be entitled to receive 80% of the additional expenditure from the Union Government and the remaining 20 per cent will be the sole liability of the State. I say that during the academic year 2009-10, MFUCTO had called teachers to participate in an indefinite cease work which was called off after an Understanding was reached on 26th August 2009 which was converted into Minutes of the Meeting 26-8-2009 as at Ex. C. The agreed position on arrears was stated in the said Minutes as under:

(i) The State Government having taken into consideration the Composite Scheme submitted by the central Government, had issued Government Resolution dated 12th August 2009. While implementing the said Scheme, the aim will be to get 80 per cent of the financial assistance from the Central Government., If this 80% financial assistance from the Central Government is not received, the State Government shall pay 80% arrears as given to the State Government employees.

(ii) I say and submit that the Union Ministry of Human Resource Development has come out with letter No.F.1-7/2010-U.II dated 14th August 2012 by which it was directed in para.3, 6 & 8 as under:

“3. Central Government has decided to provide financial assistance, for the period 1-1-2006 to 31-3-2010, to the extent of 80% as reimbursement to those state governments which may opt for the revised pay scales. The State Governments were to provide 20% of arrears from their own resources.

6. State governments may please note that reimbursement of 80% of central share of the additionality of payment of

arrears, for the period from 1-1-2006 to 31-3-2010 will be made by the central government in 2-3 installments. However, this would be by way of reimbursement only after the state government has made payment. In this connection, this Ministry letter of even number dated 11-5-2010 also refers.

8. You are requested to kindly take further necessary action in this regard as detailed above and furnish the requisite information to this department urgently to enable us to process the release of central share accordingly.”

I say that by letters dated 14th August 2013 and 14th November 2012 the HRD Ministry has called upon the **State Governments to release the 100% arrears in full and submit claim certificate so that 80% thereof would be released by the centre in 2-3 installments.** I crave leave to refer to and rely on the said documents when produced.

(iii) I say that governments decision in respect of release of arrears is totally contradictory to the Union government directions contained in its letters dated 14th August 2012 and 14th November 2012. I say and submit that MFUCTO in its meetings with the Government had pointed out that the arbitrary decisions of the government was also against the **Judgment and Order dated 17th January 2013 of the Hon ble Allahabad High Court in W.P. No.64048 of 2011 which had quashed and set aside the UP Governments order to the effect that arrears of sixth pay commission revised scales of pay will be released only after the 80 per cent of additional expenditure was received from the central government.**”

११.५ अत्यंत दुर्दैवाची गोष्ट अशी की मे २०१३ अखेरपर्यंत सारी थकवाकी देण्याच्या अधिकृत प्रसिद्धी पत्रकातून वाता मारणाऱ्या उच्च शिक्षणमंत्र्यांचे वकील न्यायालयात मात्र तसे सांगत नव्हते. शेवटी सरकारी वकीलांनी काय सांगितले हे मा. उच्च न्यायालयाच्या १० मे २०१३ रोजीच्या निर्णयात नमुद आहे. ते पुढील शब्दात:-

“So far as the first demand is concerned, Dr. Mukhopadhyay has given the past events. We do not propose to go into the dates and events referred to in the affidavit but we record the statement being made by Mr. Saluja, learned A.G.P. under instructions of Mr. G. S. Rasal, Joint Secretary to the Government of Maharashtra, Higher Education and Technical Education Department, that the **arrears of salary on the basis of 6th Pay Commission recommendations have partly been paid in March 2013 and that the balance amounts will be released by 31 July 2013.**”

११.६ “मे २०१३ अखेरपर्यंत सारी थकवाकी अदा करू” असे अधिकृत प्रसिद्धी पत्रकातून सांगणारे श्री. राजेश टोपे हे खोटे बोलत होते ही गोष्ट १० मे २०१३ रोजी मा. उच्च न्यायालयात उघड झाली. बऱ्याच झटपटीनंतर ३१ जुलै २०१३ पर्यंत उर्वरित सर्व थकवाकी अदा करण्यात येईल असे शासनाच्या वकीलांनी न्यायालयात कबुल केले. पण शासनाने तोही शब्द पाळला नाही. शेवटी २२ ऑक्टोबर २०१३ रोजी संघटनेने आपल्या अधिवक्त्यामार्फत प्रधान सचिव, उच्च शिक्षण यांना अवमानना याचिकेची नोटीस दिली. या नोटीस मधील परिच्छेद चार पुढीलप्रमाणे:-

“4. My client states that the undertaking of releasing the arrears in full by 31st July 2013 has not been fulfilled even though more than 2 months and three weeks have expired since the cut-off date of 31-7-2013. The said act appears to be deliberate and amounts to showing scant respect for the orders of the Hon'ble High Court at Bombay based on assurances given to the Hon'ble Court which led to the University and College teachers withdrawing their 96-day old agitation of non-cooperation in University-related examinations in the State. The failure to act consistent with the assurance given to the Hon'ble Court amounts to contempt of the Hon'ble Court. My client is shocked that

the State, which is expected to act as model employer, should indulge in such contempt of the Hon'ble Court."

११.७ दिनांक २२ ऑक्टोबर २०१३ रोजीची कंटेम्प्ट नोटीस दिल्यावर मग शासनाला थोडीशी जाग आली व नोव्हेंबर २०१३ मध्ये बहुतेक ठिकाणी व बहुतांशी थकवाकी अदा करण्यात आली. या प्रकारामध्ये आपले हात 'ओले' करून घेण्याच्या प्रकाराला चटावलेल्या वेगवेगळ्या सहसंचालकांच्या व त्यांच्या कार्यालयातील कर्मचाऱ्यांनी या टप्प्यावर केलेले 'प्रताप' लक्षात घेण्यासारखे आहेत. सर्व सहसंचालकांच्या कर्तृत्वाचा आढावा घेणे या ठरावात शक्य नाही. पण नमुना म्हणून अमरावती सहसंचालकांच्या स्तरावर घडलेला प्रकार विचारात घेण्यासारखा आहे. न्यायालयात कबुल केल्याप्रमाणे ३१ जुलै २०१३ ही तारीख उलटली. ऑक्टोबर मध्ये प्रधान सचिवांना कंटेम्प्ट नोटीस दिल्यावर नोव्हेंबर मध्ये साऱ्या महाराष्ट्रात थकवाकी अदा झाली तरी अमरावती विद्यापीठातील एकाही शिक्षकाला या ८० टक्क्यांच्या थकवाकीतील एक रुपया सुद्धा मिळालेला नव्हता.

११.७.१ अमरावती सहसंचालकांच्या कार्यालयाचे हे कृत्य उघड उघड न्यायालयाचा अवमान करणारे होते. अवमान याचिकेची स्वतंत्र नोटीस अमरावती सहसंचालकांच्या स्तरावर देण्याचा निर्णय घेण्यात आला. नुटाच्या अध्यक्षानी, अध्यक्ष या नात्याने, संघटनेच्या अधिवक्तांच्या मार्फत, अशी नोटीस ही दिनांक १४ मार्च २०१४ रोजी दिली. महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या वतीने दिनांक २२ ऑक्टोबर २०१३ रोजी दिलेली नोटीस ही एकट्या प्रधान सचिव, उच्च शिक्षण यांना देण्यात आली होती. (P3 of NB 2014) अमरावती विभागामध्ये सुरु असलेल्या अपप्रकाराच्या बंदोबस्तासाठी आता १४ मार्च २०१४ रोजी जी नोटीस देण्यात आली होती ती निरनिराळ्या चार अधिकाऱ्यांना देण्यात आलेली असली तरी त्यात मुख्य अधिकारी म्हणजे सहसंचालक अमरावती विभाग हेच होते. या नोटीसमधील परिच्छेद ३ व ४ पुढील प्रमाणे आहे :- "That, despite of the above undertaking given by you, till this date the Lecturers of Sant Gadge Baba Amravati University have not received arrears of the salary on the basis of 6th Pay Commission recommendations..... That, the above act of yours of not fulfilling the solemn undertaking given to the Hon'ble High Court amounts to wilful and deliberate contempt of the Hon'ble High Court and makes you liable for the appropriate action under the provisions of the Contempt of Courts Act."

११.७.२ फक्त अमरावती विभागामध्येच द्याव्या लागलेल्या या नोटीसच्या शेवटी परिच्छेद ६ मध्ये पुढील प्रमाणे नमूद केलेले आहे. :- "That, by this notice you are called upon to immediately pay the arrears of salary of the Lecturers calculated on the basis of 6th Pay Commission recommendations within 7 days of receipt of this notice otherwise I am having standing instructions to initiate appropriate legal action against you more specifically under the provisions of the Contempt of Courts Act and in that event you shall be responsible for the costs and consequences arising thereof." त्यानंतर मात्र ही थकवाकी अमरावती विद्यापीठातील सर्व शिक्षकांना एकाच दिवशी म्हणजे ५ एप्रिल २०१४ रोजी देण्यात आली.

११.८ खुद्द मा. उच्च न्यायालयासमोर कबुल केल्यानंतर व विविध स्तरावर अवमान याचिकांच्या नोटीसा पदरात बांधून घेतल्यावर सुद्धा अनेक शिक्षकांची थकवाकी अजूनही अदा करण्यात आलेली नाही. अशा सर्व शिक्षकांची यादी या ठरावात नमूद करणे शक्य नसले तरी काही उदाहरणे नमूद करणे आवश्यक आहे.

१. नागपुरातील एक समाजकार्य महाविद्यालय सोडले तर इतर सर्व समाजकार्य महाविद्यालयातील शिक्षकांना ही थकवाकी अजूनही अदा करण्यात आलेली नाही.

२. सन २००६ नंतर सेवेत आलेल्या बहुतांशी शिक्षकांना ही थकवाकी अजूनही देण्यात आलेली नाही.

३. बहुतांशी अंशकालीन शिक्षकांना ही थकवाकी अजूनही अदा करण्यात आलेली नाही.

११.९ यावेळी थकवाकी ही प्रथम राज्यशासनाने अदा करावयाची आहे. नंतर केंद्राकडून परतावा मिळणार आहे. अनेकांची थकवाकी अदा न करण्यात

आल्याच्या तक्रारी केंद्रशासनाकडे करण्यात आल्या तर सर्वच थकवाकी अडून पडेल. अशा तक्रारी करण्याचा निर्णय महासंघाने घेतलेला नाही. दुर्दैवाने तशी पाळी आमच्यावर येऊ नये असे या महासंघाला मनापासून वाटते. केंद्राकडून मिळणारा १५०० कोटी रुपयांचा परतावा मिळविण्यासाठी कोणाचीही थकवाकी महाराष्ट्रात अडवून ठेवणे अहितकारक आहे. हे राज्यशासनात कोणालाही कळू नये हे दुर्दैवी होय. थकवाकी अदा करण्याबाबत उपरोक्त परिच्छेदातून समोर येणारी राज्यशासनाची वृत्ती व कृती ही शिक्षक द्वेषातूनच पुढे आलेली आहे हे जेवढे खरे तेवढेच हेही खरे की ती न्यायालयाचा अवमान करणारी आहे.

१२. सर्व स्तरावरच्या शिक्षकांबद्दल शासनाच्या मनामध्ये तीव्र आकसाची भावना असल्यामुळे सहाव्या वेतन आयोगाची अंमलबजावणी करतांना सर्वच स्तरावरील शिक्षकांना अत्यंत निम्न दर्जाची वागणूक देण्यात आली. हकीम सारख्या एका सनदी अधिकाऱ्याचा वापर करून नोकरशाहीने हे जे कारस्थान पार पाडले त्याला राजकीय नेतृत्वसुद्धा आवर घालू शकले नाही. वस्तुतः "राज्य शासकीय व इतर कर्मचाऱ्यांच्या वेतनश्रेण्या सुधारण्याकरिता राज्य शासनाकडून स्वतंत्र वेतन आयोग नियुक्त न करता केंद्र शासन जेव्हा जेव्हा केंद्रीय कर्मचाऱ्यांसाठी वेतन आयोग नियुक्त करील तेव्हा तेव्हा त्या वेतन आयोगाच्या शिफारसीवरील केंद्र शासनाचे वेतन विषयक निर्णय (Decisions of the Central Government on the Commission's recommendations in regard to pay scales) राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या तुलनीय प्रवर्गाना लागू करण्यात येतील. वेतन निश्चितीचे सूत्र देखील केंद्र शासनाप्रमाणे असेल." असा धोरणात्मक निर्णय डिसेंबर १९७७ मध्ये राज्यशासनाने घेतला होता. आजपावेतो या धोरणात्मक निर्णयामध्ये शासनाच्या स्तरावर बदल झालेला नाही. राज्यशासनाचा उपरोक्त धोरणात्मक निर्णय आजही कायम आहे. तो बदललेला नाही असे असतांना सर्व स्तरावरच्या शिक्षकांच्या ग्रेड पे मध्ये मोठ्या प्रमाणात कापाकापी करण्यात आली. काही बाबतीत तर पे बँड सुद्धा बदलण्यात आले. ही कापाकापी किती निर्दयपणे करण्यात आलेली आहे हे पहाण्यासारखे आहे.

(१) प्राथमिक शिक्षक : सहाव्या वेतन आयोगाच्या शिफारसीवर केंद्र शासनाने प्राथमिक शिक्षकाला मूळ वेतनश्रेणीसाठी दुसऱ्या वेतनपट्ट्यात (पे बँड २ मध्ये) ४२०० रुपये ग्रेड पे दिला आहे. तो कापून राज्य शासनाने त्याला दुसऱ्या म्हणजे ४८०० वर सुरु होणाऱ्या पे बँड मधून पहिल्या म्हणजे २८०० रुपयावर सुरु होणाऱ्या पे बँड मध्ये ढकलून दिले व त्यांचा ग्रेड पे ४२०० वरून २८०० वर आणला. म्हणजे पे बँड कापला व ग्रेड पे सुद्धा कापला. प्राथमिक शिक्षकांच्या वरिष्ठ श्रेणीला केंद्राने ४६०० रुपये ग्रेड पे दिला तर राज्य शासनाने तो ४२०० रुपये ग्रेड पे केला. निवडश्रेणीला केंद्राने ४८०० रुपये ग्रेड पे दिला तर राज्यशासनाने तो ४३०० रुपये केला.

(२) माध्यमिक शिक्षक : केंद्राने मुळ वेतनश्रेणीसाठी दुसऱ्या वेतनपट्ट्यात (पे बँड २ मध्ये) ४६०० रुपये ग्रेड पे दिला आहे तो कापून राज्यशासनाने ४३०० रुपये केला. वरिष्ठ श्रेणीला केंद्राने ४८०० रुपये ग्रेड पे दिला तर राज्यशासनाने तो ४४०० रुपये केला व निवडश्रेणीला केंद्राने ५४०० रुपये ग्रेड पे दिला तर राज्यशासनाने ४८०० रुपये केला.

(३) कनिष्ठ महाविद्यालयीन शिक्षक : केंद्राने मुळ वेतनश्रेणीसाठी दुसऱ्या वेतनपट्ट्यात (पे बँड २ मध्ये) ४८०० रुपये ग्रेड पे दिला तर तो कापून राज्यशासनाने ४६०० रुपये केला निवडश्रेणीबाबत केंद्रशासनाने दिलेल्या ६६०० रुपये ग्रेड पे मध्ये मोठी कपात करून राज्यशासनाने तो ग्रेड पे ५७०० रुपये केला.

(४) विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षक : या वर्गाबद्दल तर अधिकाऱ्यांच्या आकसपूर्ण वागणूकीने कमाल मर्यादा गाठलेली दिसते. विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या वेतनश्रेण्या लागू केल्या तर जवळ जवळ १५०० ते १८०० कोटी रुपयांचे केंद्र शासनाकडून मिळणारे अर्थसहाय्य नाही मिळाले तरी चालेल पण या विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षकांना अनुदान आयोगाच्या वेतनश्रेण्याऐवजी राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांच्याच वेतनश्रेण्या लागू करण्याचा या अधिकाऱ्यांनी निर्धार केला होता. २२ जुलै २००९ रोजी नाशिक येथे झालेल्या मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत तसा प्रस्ताव ठेवला पण त्या दिवशी निर्णय करवून घेणे त्यांना शक्य झाले नाही. मात्र दुसऱ्या दिवशी म्हणजे दिनांक २३ जुलै २००९ रोजी मुंबई येथे झालेल्या मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत या प्रस्तावाला मान्यता मिळविण्यात आली व २४ जुलै २००९ रोजी महासंघाच्या अध्यक्षांना तावडतोव पत्र लिहून तो निर्णय कळविण्यात आला. याच प्रस्तावात नेटसेट ग्रस्त शिक्षकांच्याबाबतीत अत्यंत दुष्टपणाचा निर्णय घेण्यात आला होता. या शिक्षकांना सहाव्या वेतन आयोगातील कोणतीही वेतनश्रेणी (अगदी तळातली सुद्धा) लागू करावयाची नाही. आहे त्याच वेतनावर त्यांना ठेवावयाचे व ते नेटसेट पात्रता प्राप्त करतील तेव्हा

पुढील विचार करावयाचा असा निर्णय घेण्यात आला व तशा तरतुदींचा शासननिर्णय सुद्धा १२ ऑगस्ट २००९ रोजी निर्गमित करण्यात आला होता. या दोनही प्रस्तावातील दुष्टपणा पुढे शासनाला गिळावा लागला ही गोष्ट वेगळी.

आंदोलनाचा कार्यक्रम

१३. मा. सर्वोच्च न्यायालय व मा. उच्च न्यायालयांना भारताच्या घटनेतील अनुक्रमे कलम १२९ व २१५ अन्वये अभिलेख न्यायालयाचा (Court of Record) दर्जा दिलेला असून त्यांच्या निर्णयांचे पालन करणे हे राज्यशासनावर घटनेने बंधनकारक ठरविले आहे. राज्याच्या मुख्यमंत्र्यांना व मंत्र्यांना “आपण घटनात्मक तरतुदीप्रमाणेच काम करू. कोणाविषयीही ममत्वभावना (affection) किंवा द्वेष भावना (ill will) न ठेवता काम करू” अशा अर्थाची शपथ घ्यावी लागते. तशी घटनेतच तरतुद आहे व तशी शपथ घेऊनच मा. मुख्यमंत्री व त्यांचे मंत्री त्यापदावर आरूढ झालेले असतात. एखाद्या प्रकरणाचा विषय असेल तर अवमान याचिका दाखल झाल्यास त्याबाबत शिक्षा ठोठावण्याचा अधिकार अभिलेख न्यायालयांना घटनेनीच दिलेला आहे. मात्र शिक्षकांच्या विषयी द्वेषभावना मनांत ठेऊन मा. उच्च न्यायालयाच्या अथवा मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णयाची अम्मलबजावणी होत नाही, अशी डझनावारी प्रकरणे एखाद्या राज्यात उपलब्ध असतील तर तो घटनात्मक यंत्रणा मोडून पडल्याचा पुरावा होतो. विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षकांच्या बाबतीत कमालीची द्वेष भावना (ill will) मनात ठेऊन मुख्यमंत्री श्री पृथ्वीराज चव्हाण व उच्च शिक्षणमंत्री श्री. राजेश टोपे यांच्या नेतृत्वाखालील महाराष्ट्र शासन मा. उच्च न्यायालयाच्या व मा. सर्वोच्च न्यायालयांच्या डझनावारी निर्णयाची अमलबजावणी करीत नसल्यामुळे घटनात्मक व्यवस्था महाराष्ट्रात पार मोडून पडलेली आहे, हे लक्षात घेता भारताच्या मा. राष्ट्रपतींनी त्यांना घटनेच्या कलम ३५६ अन्वये दिलेल्या अधिकारांचा वापर करून मुख्यमंत्री श्री पृथ्वीराज चव्हाण यांच्या नेतृत्वाखालील शासन बरखास्त करावे अशी मागणी महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाचे हे कार्यकारी मंडळ करीत आहे. आज रविवार, दिनांक १ जून २०१४ रोजी झालेल्या महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या (MFUCTO) कार्यकारी मंडळाच्या बैठकीत उपरोक्त मागणीच्या समर्थनार्थ पुढीलप्रमाणे आंदोलनाचा निर्णय घेण्यात आला आहे :-

(१) दिनांक ५ जून २०१४ ते १५ जून २०१४ या कालखंडामध्ये महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाशी संलग्न असलेल्या सर्व विद्यापीठस्तरीय संघटना आपआपल्या मुखपत्राचा “आंदोलन विशेषांक” प्रकाशित करतील. या विशेषांकामध्ये महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या कार्यकारी मंडळाने समत केलेला आंदोलनाचा ठराव शब्दशः प्रकाशित करण्यात येईल. त्याच विशेषांकात जिल्हास्तरीय व विद्यापीठ स्तरीय मेळाव्यांचा कार्यक्रम प्रकाशित करण्यात येईल. या अंकात प्रसिद्ध करावयाचा आंदोलन विषयक इतर मजकूर महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या किंवा त्या त्या विद्यापीठस्तरीय संघटनेच्या पदाधिकाऱ्यांनी ठरविल्याप्रमाणे असेल.

(२) महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाचे शिष्टमंडळ मुंबई येथे सोमवार दिनांक ६ जून २०१४ रोजी मा. राज्यपालांना पत्रासह महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या उपरोक्त ठरावाची अगाऊ प्रत सादर करतील. शुक्रवार दिनांक २० जून २०१४ रोजी नवी दिल्ली येथे मा. राष्ट्रपतींना व मा. केन्द्रीय गृहमंत्र्यांना सदरहू ठरावाची अगाऊ प्रत (Advance Copy) महाराष्ट्र प्राध्यापक महासंघाच्या शिष्टमंडळामार्फत सादर केली जाईल.

(३) दिनांक १६ जून २०१४ ते १० जुलै २०१४ या कालखंडात विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षकांच्या जिल्हा मेळाव्यांचे आयोजन केले जाईल. अ.न. जिल्हाचे नाव, मेळाव्याचे ठिकाण, मेळाव्याचा दिवस, दिनांक व

वेळ यांचा समावेश असलेला महाराष्ट्रातील या सर्व जिल्हा मेळाव्यांचा कार्यक्रम हा आंदोलन विशेषांकामध्ये प्रकाशित केल्याप्रमाणे असेल. या सर्व जिल्हा मेळाव्यांना विद्यापीठस्तरीय संघटनेचे पदाधिकारी व नेते संबोधित करतील.

(४) जिल्हा मेळाव्यांचा कार्यक्रम ज्या कालखंडात होत आहे त्याच कालखंडात विद्यापीठस्तरीय मेळाव्यांचे आयोजन विद्यापीठस्तरीय संघटनेकडून केले जाईल. या मेळाव्याला राज्यस्तरीय संघटनेचे पदाधिकारी व नेते संबोधित करतील. कोणत्याही परिस्थितीत हा कार्यक्रम १० जुलै २०१४ या तारखेच्या पुढे जाणार नाही याची काळजी घेण्यात येईल.

(५) दिनांक १० जून २०१४ ते १० जुलै २०१४ या कालखंडामध्ये जिल्हास्तरीय नेते आपापल्या जिल्ह्यामध्ये आंदोलनाच्या प्रचारासाठी दौरे करतील.

(६) सोमवार दिनांक २१ जुलै २०१४ रोजी दुपारी १२ ते ३ वेळेत आझाद मैदान मुंबई येथे राज्यस्तरीय जेलभरो आंदोलन करण्याचे ठरविण्यात आले.

(७) सोमवार, दिनांक १६ जून, २०१४ या तारखेनंतर उच्च शिक्षण मंत्री महाराष्ट्रात कोठेही जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणी सभा/कार्यक्रमाच्या वेळी उपस्थित असतील त्या वेळी याच तारखेपासून पुढे तीव्र निदर्शने केली जातील.

(८) या मागणीच्या समर्थनार्थ सोमवार, दिनांक ४ ऑगस्ट २०१४ रोजी जंतरमंतर, नवी दिल्ली येथे सकाळी ११ ते ४ वाजेपावेतो धरणे आंदोलन व निदर्शनाचे आयोजन केले जाईल. पूर्व सूचनेने मा. राष्ट्रपतींना व मा. गृहमंत्र्यांना वेळ ठरवून त्यांना त्यांच्या कार्यालयात भेटून संघटनेचे पदाधिकारी आंदोलनाचा ठराव सादर करतील.

(९) दिनांक १५ जुलै २०१४ पासून महाराष्ट्रातील विद्यापीठीय व महाविद्यालयीन शिक्षक, राज्य मंत्रीमंडळातील कोणत्याही मा.मंत्रिमहोदयांनी जिल्हाच्या ठिकाणी सार्वजनिक समारंभात/कार्यक्रमात सहभाग घेतला असेल तर त्या समारंभ स्थळी/कार्यक्रम स्थळी राज्यशासनाच्या मनोवृत्तीचा धक्कार म्हणून महासंघातर्फे तीव्र निदर्शने केली जातील.

(१०) संपर्क पंधरवाडा : दिनांक १६ जून २०१४ ते दिनांक ३० जून २०१४ या १५ दिवसात संपर्क पंधरवाडा आयोजित करण्यात येईल. या कालखंडात (१) राज्यस्तरीय, विद्यापीठस्तरीय व जिल्हास्तरीय पदाधिकारी त्या त्या स्तरावरील वृत्तपत्रे व दूरदर्शनच्या कार्यालयात वेळ निश्चित ठरवून जातील व त्या माध्यमांच्या जबाबदार व्यक्तींना आपली बाजू समजावून सांगतील. असे करतांना या संदर्भातील सर्व कागदपत्रांच्या प्रती माध्यमांच्या सुपूर्त करतील.

(२) याच कालखंडात विद्यार्थी व पालकांच्या सभांचे आयोजन करून सर्व कागदपत्रासह आपली बाजू संघटनांचे प्रतिनिधी समजावून सांगतील.

(११) यावेळी परीक्षा बहिष्कारासारखा आंदोलनाचा अजिवात वापर करावयाचा नाही असे ठरविण्यात आले असून त्याएवजी विद्यार्थ्यांच्या सभांचे आयोजन विद्यार्थी संघटनांशी संपर्क करून त्यामध्ये राज्यशासनाचे शिक्षकांच्याप्रती द्वेषपूर्ण वर्तन व डझनावारी मा. उच्च व सर्वोच्च न्यायालयाचे निर्णयाची अम्मलबजावणी न करण्याचे राज्यशासनाचे धोरण तपशीलाने विषद करण्याचा निर्णय घेण्यात येत आहे.

(प्रा. ए. टी. सानप)
अध्यक्ष

(डॉ. तापती मुखोपाध्याय)
सचिव

MAHARASHTRA FEDERATION OF UNIVERSITY & COLLEGE TEACHERS' ORGANISATIONS (MFUCTO)

Published on 05.06.2014 Posted on 15.06.2014

NUTA BULLETIN (Official Journal of NAGPUR UNIVERSITY TEACHERS' ASSOCIATION)
CHIEF EDITOR : Prof. Vivek S. Deshmukh, Balaji Society, Yavatmal 445 001. **PUBLISHER** : Prof. Vivek S. Deshmukh, Balaji Society, Yavatmal 445 001.
Published at NUTA Bulletin Office, Shikshak Bhavan, Sant Gadge Baba Amravati University Campus, **Amravati- 444 602. PRINTED AT** Bokey Printers, Gandhi Nagar, Amravati. (M.S) **REGD NO. MAHBIL/2001/4448** Postal Registration No. ATI/RNP/078/2012-14 Price : Rs. Five / Name of the Posting office : **R.M.S. Amravati.** Date of Posting : **15.06.2014**

If Undelivered , please return to : NUTA Bulletin Office, Shikshak Bhavan, Sant Gadge Baba Amravati University Campus, **Amravati- 444 602.**

To,.....
.....
.....
.....